

KADERNOTA
Begroting 2013

Raadsbehandeling
28 juni 2012

Inhoudsopgave Kadernota 2013

	<u>Blz.</u>
I. Inleiding.....	5
II. Leeswijzer	5
III. Conclusies en raadsvoorstel.....	6
IV. Financieel kader 2013-2016	7
V. Startpunt financieel kader; Programmamonitor 1 van 2012	8
VI. Extra inzet van middelen.....	8
VII. Nieuwe ontwikkelingen:	
7.1. BAR-samenwerking mede in relatie tot de decentralisaties	9
VIII. Bezuinigingsmogelijkheden 2013-2016; standpunten college.....	9
IX. Financieel technische uitgangspunten voor de begroting 2013:	
9.1. Ontwikkeling personeelskosten	10
9.2. Trendmatige aanpassingen uitgaven en inkomsten	10
9.3. Algemene uitkering uit het Gemeentefonds.....	10
9.4. Gemeenschappelijke regelingen	11
9.5. Investerings 2013-2016	12
9.6. Reserves en reservepositie	12
9.7. Financieel toezichtskader van provincie op gemeenten.....	12
BIJLAGEN:	
1. Lijst met bezuinigingsmogelijkheden 2013-2016 - standpunten college	13
2. Overzicht bijdragen diverse platforms/wijkoverleggen - reactie college.....	27
3. Overige financieel technische uitgangspunten begroting 2013.....	45

I. Inleiding

Voor u ligt de kadernota behorende bij de begroting 2013. In deze nota geven wij de stand van zaken weer van de belangrijkste begrotingsontwikkelingen die op onze gemeente afkomen op korte en middellange termijn.

Met de kadernota stelt uw raad een raamwerk van *financiële kaders* vast waarbinnen wij als college de opstelling van de (meerjaren) begroting voor de komende jaren nader uitwerken. De huidige financiële omstandigheden, zoals de huidige bezuinigingstaakstellingen en de nieuw te verwachten bezuinigingsopdracht vanuit het kabinet (die in deze Kadernota niet financieel is vertaald), laten geen ruimte voor extra uitgaven en/of wensen voor nieuw beleid.

II. Leeswijzer

Deze Kadernota start met een samenvatting van de *conclusies* in hoofdstuk III. Hierin is ook direct het *raadsvoorstel* opgenomen.

Vervolgens schetsen wij in de hoofdstukken IV het *financiële kader* en V de *uitkomst van de 1^e programmamonitor 2012*. Deze laatste vormt het vertrekpunt van deze Kadernota 2013. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de 1e programmamonitor zelf, die tegelijkertijd met deze Kadernota aan u is aangeboden.

In hoofdstuk VI noemen wij een aantal onderwerpen waarop wij als college *extra inzet van middelen* nodig vinden. In deze gevallen heeft besluitvorming van het te voeren beleid al plaatsgevonden, maar zijn nog geen of onvoldoende budgetten in onze meerjarenbegroting opgenomen.

In hoofdstuk VII gaan wij in op de belangrijkste *nieuwe ontwikkelingen* die op onze gemeente afkomen: de BAR-samenwerking, de decentralisaties (nieuwe taken vanuit het Rijk) en lean-management.

Een korte toelichting op de verdere behandeling van de *bezuinigingsmogelijkheden* vanaf 2013 hebben wij in hoofdstuk VIII opgenomen.

Wij sluiten de Kadernota in hoofdstuk IX af met de *financieel technische uitgangspunten*. Het loon- en prijspeil, de algemene uitkering, het investeringsniveau en onze reservepositie vormen daarbij de belangrijkste bestanddelen. Ook is het financiële toezichtskader van de provincie op gemeenten hier opgenomen.

In drie *bijlagen* presenteren wij een totaaloverzicht van:

1. De bezuinigingsmogelijkheden vanaf 2013
2. De bijdragen van diverse platforms en wijkoverleggen
3. De overige financieel technische uitgangspunten

III. Conclusies en raadsvoorstel

Samenvatting conclusies

Met deze Kadernota 2013 zijn de financiële kaders voor de komende jaren weergegeven. Voor de komende jaren is er geen financiële ruimte. Er zal (hernieuwde) invulling gegeven moeten worden aan de bezuinigingsopdrachten en aan de omvangrijke nieuwe taken op het terrein van Werk, AWBZ en Jeugdzorg. Op dit moment gaan wij er vanuit deze nieuwe taken, die vanuit het Rijk richting onze gemeente komen, *binnen* de daarbij behorende overdracht van rijksmiddelen uit te voeren.

Raadsvoorstel

Met inachtneming van deze Kadernota 2013 stellen wij het volgende voor:

1. Kennis te nemen van de Kadernota 2013 en deze tot uitgangspunt te nemen voor de samenstelling van de begroting 2013 en de meerjarenraming t/m 2016;
2. In te stemmen met de financieel technische uitgangspunten voor de opstelling van de begroting 2013;
3. Voor de invulling van de jaarschijf 2013 van het investeringsplan het bestaande investeringsvolume gecorrigeerd met een inflatiecorrectie van 1,75% als uitgangspunt te nemen;
4. De lijst met bezuinigingsmogelijkheden als basis te laten fungeren voor de invulling daarvan door het college waarbij de komende taakstellingsronde 2013 structureel in de begroting 2013 zal worden verwerkt en de taakstellingsronde vanaf 2014 in het bijhorende dekkingsplan;
5. De genoemde onderwerpen (video-uitzending raadsvergaderingen, onderhoud schoolgebouwen basisonderwijs, extra schermen A15 en A16 ter verbetering van de luchtkwaliteit, het Bomenplan en het Erfgoedbeleid), waarop het college extra inzet van middelen wil doen, in de begroting 2013 te betrekken incl. financiële dekking.

IV. Financieel kader 2013-2016

De begrotingsramingen op de programma's zijn gebaseerd op bestaand beleid. Op die manier wordt het beeld verkregen van de ontwikkeling van het meerjarenperspectief in constante prijzen tegen prijspeil 1 januari 2013.

Er is geen financiële ruimte voor nieuw beleid. In gevallen waarvoor toch extra geld gewenst is, zoals de geïnventariseerde bijdragen van diverse platforms en wijkoverleggen, hanteren wij het dekkingsprincipe "oud voor nieuw".

Na verwerking van alle financiële kaders zoals hierna in deze Kadernota opgenomen, is het financiële eindbeeld voor de (meerjaren)begroting 2013-2016 *een sluitend perspectief met saldi van minimaal 0*. Dit sluitend perspectief wordt bereikt door bezuinigingstaakstellingen.

Schematische weergave als volgt samen te vatten:

- = tekort en + = overschot		Toelichting	Lopende jaar	Begroting	Meerjarenraming		
nr.	Omschrijving	Blz.	2012	2013	2014	2015	2016
1	Saldo begroting 2012 eind maart 2012		-15.000	-47.600	-660.800	-2.191.400	-1.791.400
2	Gevolgen 1e monitor 2012		944.700	-44.200	464.500	660.300	745.900
3	Subtotaal		929.700	-91.800	-196.300	-1.531.100	-1.045.500
4	<u>Mutaties kadernota:</u>						
a	Extra inzet van middelen	Blz. 6/7	bn	bn	bn	Bn	bn
b	Nieuwe ontwikkelingen	Blz. 7	bn	bn	bn	Bn	bn
c	Personeelskosten	Blz. 8	-135.000	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
d	Prijsstijging (inflatie 1,75% op uitgaven)	Blz. 8	0	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000
e	Ontwikkeling belastingen en heffingen (indexering 1,75% op inkomsten)	Blz. 8	0	130.000	130.000	130.000	130.000
f	Bezuiniging/korting Algemene uitkering	Blz. 8/9	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
5	Subtotaal		794.700	-1.241.800	-1.346.300	-2.681.100	-2.195.500
6	Bestaande taakstelling (1/3 per jaar - dekkend vanaf 2014)	Blz. 5	0	660.000	1.305.000	1.305.000	1.305.000
7	Extra taakstelling	Blz. 5	0	450.000	900.000	900.000	900.000
8	Saldo Meerjarenperspectief 2013 - 2016		794.700	-131.800	858.700	-476.100	9.500

P.S. De voor- en nadelige saldi worden t/m 2015 met de dekkingsreserve 2011 verrekend.

Bij de presentatie van dit perspectief is uitgangspunt dat bij de begroting 2014 een structureel sluitend meerjarenperspectief is bereikt. De afgelopen jaren zijn daar al flinke stappen in gezet. Maar er moet nog meer gebeuren om het einddoel te bereiken.

Bij de begroting 2012 gingen wij er van uit, dat in twee stappen nog een totaalbedrag van € 1.305.000 zou moeten worden bezuinigd. Op grond van de 1^e programmamonitor 2012 klopt die verwachting nog steeds.

Na de verwerking van de mutaties van de Kadernota dient de uiteindelijke taakstelling te worden verhoogd met € 900.000 tot € 2,2 miljoen (te realiseren in twee stappen). Voor 2013 betekent dat dus een extra bezuiniging van € 450.000 bovenop de reeds geplande taakstelling van € 660.000.

Daarbij is geen rekening gehouden met de extra bezuinigingen van € 12,3 miljard op de rijksbegroting volgens het 'Lenteakkoord'. Die zullen ongetwijfeld een forse verlaging van de algemene uitkering gemeentefonds tot gevolg hebben. Wij verwachten dat de verlaging zo groot zal zijn dat zelfs de inflatiecorrectie op de uitgaven niet door de algemene uitkering gecompenseerd kan worden. Een indicatie van de negatieve gevolgen voor onze gemeentebegroting is gegeven in de tabel op blz. 9.

V. Startpunt financieel kader

De gegevens die hebben geleid tot de samenstelling van de eerste programmamonitor omvatten de periode einde jaar 2011 tot begin mei 2012. Daarmee is het lopende begrotingsjaar nog maar net van start. Immers het overgrote deel van het begrotingsjaar ligt nog voor ons. Dat neemt niet weg dat tussentijds de balans kan worden opgemaakt en er zo nodig bijsturing kan plaatsvinden.

De 1^e programmamonitor 2012 laat het volgende financiële beeld zien:

Bijstellingen volgens 1^e monitor 2012

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
bedragen x € 1.000	945	-44	465	660

Voor een toelichting op de bijstellingen verwijzen wij u naar de 1^e programmamonitor 2012.

VI. Extra inzet van middelen

Als uitgangspunt voor de begroting 2013-2016 hebben wij gesteld dat er geen ruimte is voor nieuw beleid, tenzij dit een onontkoombare uitgaaf is bijvoorbeeld op grond van eerder genomen besluiten. Voor deze "pijplijn-onderwerpen" is het gebruikelijk om in de Kadernota een afweging te maken of deze wel of niet in de begroting 2013 kunnen worden verwerkt.

Wij stellen voor om onderstaande onderwerpen te betrekken bij de komende begroting. Dit zal in eerste instantie leiden tot een verhoging van de bezuinigingstaakstellingen. Bij de behandeling van de begroting in november zorgen wij voor een financiële dekking, waarbij investeringsbedragen binnen het bestaande investeringsvolume moeten worden opgevangen.

6.1 Video-uitzending raadsvergaderingen per 1 januari 2013

Het Presidium wil, naast audio-, ook overgaan tot beelduitzending van de raadsvergaderingen in 2013. Gekozen wordt voor de constructie waarbij de gemeente zelf tot aanschaf van camera's overgaat. Het gaat om een investering van € 28.500 (in eerste instantie alleen uitzenden via de website). Naast kapitaallasten zijn er jaarlijkse lasten van € 14.000 vanwege gebruiksrechten en archivering. De netto last komt uit op € 15.800.

6.2. Onderhoud schoolgebouwen basisonderwijs

In 2011 is voor de schoolgebouwen van het basisonderwijs een meerjarenonderhoudsplan (MOP) voor de jaren 2012-2029 opgesteld. Op basis van dit plan worden toekomstige verplichtingen geraamd. Om de kosten die voortvloeien uit de verplichtingen structureel te dekken is de benodigde hoogte van de onderhoudsreserve opnieuw berekend. Hiervoor zijn twee scenario's uitgewerkt:

- *Variant 1 - gehele periode MOP (2012-2029)*. De benodigde jaarlijkse dotatie aan de reserve voor de gehele periode bedraagt € 288.000. In de meerjarenbegroting is een bedrag opgenomen van afgerond € 148.000. Dit betekent een negatief budgettair effect van afgerond € 140.000. Gelet op de forse financiële gevolgen voor de begroting en mogelijke wijzigingen in het onderwijshuisvestingsbeleid lijkt deze variant niet wenselijk.
- *Variant 2 - alleen de eerste 10 jaar (2013-2022)*. In deze variant wordt de jaarlijkse dotatie gebaseerd op een overzienbare periode van 10 jaar. In dit geval is een jaarlijkse dotatie nodig van € 215.000 om de reserve onderhoud schoolgebouwen op het vereiste peil te brengen. Dit heeft een negatief budgettair effect van € 67.000.

Voorgesteld wordt variant 2 te betrekken in de begroting 2013.

6.3 Extra schermen A15 en A16 ter verbetering van de luchtkwaliteit

De raad heeft het college herhaaldelijk (zie moties 127-2009, 162-2009 en 59-2011) verzocht het plaatsen van schermen mogelijk te maken of sneller mogelijk te maken. Een delegatie van raadsleden en de wethouder hebben inmiddels met het ministerie van Infrastructuur en Milieu gesproken. Het resultaat is dat er voor 1 januari 2015 schermen geplaatst gaan worden (omdat uit het NSL een overschrijding van NO2-norm blijkt).

Dinsdag 13 maart 2012 heeft Rijkswaterstaat (RWS) een presentatie gegeven over het plaatsen van een scherm van ongeveer 300 meter lang en 6 meter hoog. Helaas begint dit scherm pas 40 meter vanaf het Populierenviaduct richting de Ridderster. In overleg met RWS heeft het college verzocht ook de 40 meter tussen het Populierenviaduct en het NSL/scherm te voorzien van een scherm opdat de bewoners maximaal kunnen profiteren van de schermwerking (verbetering luchtkwaliteit en geluidsoverlast). De extra kosten bedragen € 30.000.

Gezien het belang van de inwoners van Ridderkerk, de inzet van de verschillende raadsleden en raad, zullen wij deze kosten betrekken in de komende begroting 2013.

6.4 Bomenplan

Met de aanleg van de woonwijken in het verleden is ook het bomenbestand in de loop der jaren toegenomen. Net als de inwoners beginnen de bomen ook op leeftijd te komen. Daarnaast is het belangrijk aandacht te hebben voor de groeiomstandigheden van het bomenbestand. Voor het beheer van het bomenbestand was tot nu toe geen structureel budget beschikbaar en ingrepen werden tot nu toe met incidentele middelen gedekt. Omdat een groen Ridderkerk voor onze leefbaarheid en inwoners erg belangrijk is rest er feitelijk geen andere keuze om het beheer van het bomenbestand financieel te organiseren en te betrekken in de komende begroting 2013.

6.5 Erfgoedbeleid

In de raad van mei wordt de herziene uitgangspuntennotitie erfgoed Ridderkerk met u besproken. In deze notitie is een aantal opties/beleidsvarianten opgenomen. Wij zullen de daarmee samenhangende financiële gevolgen betrekken bij de komende begroting 2013.

VII. Nieuwe ontwikkelingen

BAR-samenwerking – mede in relatie tot de decentralisaties

De BAR-samenwerking zal gevolgen hebben voor onze begroting. Wij verwijzen naar de 1^e programmamonitor waarin wij ingaan op de voortgang van deze samenwerking mede in relatie tot de decentralisatieopgaven. Voor de duidelijkheid geven wij aan dat de financiële gevolgen nog niet bekend zijn en dus nog niet via deze Kadernota zijn vertaald. Voorlopig is het enige financiële kader dat de invoeringsbudgetten die wij voor de decentralisaties gaan ontvangen leidend zijn (budgettair neutraal binnen onze begroting uitvoeren).

Daarnaast betekent de val van het kabinet dat er nog meer onzekerheid over de uitvoering van de komende decentralisaties en de daarmee gemoeide financiële impact is ontstaan.

VIII. Bezuinigingsmogelijkheden 2013-2016

De Kerntakendiscussie met de gemeenteraad heeft zich ontwikkeld tot een bezuinigingsoperatie. Hiervoor is aan de hand van een geactualiseerde 'zwaar weer lijst' een lijst met bezuinigingsmogelijkheden opgesteld.

In een eerste discussie heeft dit geleid tot een prioritering van de in de lijst opgenomen bezuinigingsmogelijkheden door de gemeenteraad. Daarbij worden de eerst genoemde bezuinigingsmogelijkheden in de lijst meer gedragen dan de later vermelde.

Wij hebben de bezuinigingsmogelijkheden inmiddels voorzien van een standpunt.

De definitieve keuzes tot bezuinigen worden in de conceptbegroting 2013-2016 aan de raad voorgelegd.

Verwezen wordt naar bijlage 1 'Lijst met bezuinigingsmogelijkheden 2013-2016 met vermelding standpunt college'.

IX. Financieel technische uitgangspunten voor de begroting 2013

9.1 Ontwikkeling personeelskosten

Salarissen

Per 1 juni 2011 had er een nieuwe CAO gemeenten moeten zijn. Sinds kort, 20 april 2012, ligt er een principeakkoord met een cao-looptijd van 1 juni 2011 tot 1 januari 2013. In dit principeakkoord staat een structurele loonsverhoging van 1% per 1 januari 2012 en 1% per 1 april 2012. In augustus 2012 volgt nog een eenmalige uitkering van €400 voor medewerkers tot en met schaal 6 en €200 voor schaal 7 en hoger. Verder is binnen dit principeakkoord besloten om met ingang van 2013 een individueel loopbaanbudget in te voeren van €500 per medewerker per jaar voor de komende drie jaar (procentueel vertaald is dit gemiddeld ook nog 1% stijging per jaar).

De salarisontwikkeling voor de begroting moet aansluiten bij het meest recente CAO-akkoord. Dit is het akkoord met de looptijd van 1 juni 2009 tot 1 juni 2011. Uitgangspunt voor het berekenen van de salariskosten is de toegestane formatie met de daarbij behorende salarisoniveaus.

Voor 2013 wordt de nullijn toegepast. Ten opzichte van de begroting 2012 zal dit geen verschillen geven. In de begroting 2012 is namelijk al rekening gehouden met de 2% salarisverhoging, omdat dit vorig jaar het eindbod van werkgeverskant was voor de nieuw af te sluiten CAO.

Sociale lasten / pensioenpremies

In de actuele situatie van 2012 zit een lastenstijging, die niet als zodanig in de begroting 2012 is opgenomen. Dit betreft een extra verhoging van 1% naar 3% per 1 april 2012 van de tijdelijke herstelopslag pensioenpremies door het ABP. Dit is een direct gevolg van de financiële positie van het pensioenfonds en bedoeld om de dekkingsgraad te verbeteren. Deze tijdelijke herstelopslag geldt tot en met december 2013. Afhankelijk van de dekkingsgraad eind 2013 kan deze tijdelijke opslag wijzigen/vervallen. De ABP premiepercentages per 1 april 2012 worden automatisch meegenomen in de salarisramingen voor de begroting 2013. Ten opzichte van de begroting 2012 zal dit een lastenstijging betekenen van €180.000 vanaf 2013. Dit wordt in deze Kadernota meegenomen.

In de begroting 2012 is geen wijziging meegenomen m.b.t. de zorgverzekeringswet (ZVW). In de ZVW zijn er per 1 januari 2012 echter wel wijzigingen doorgevoerd. De premiegrondslag op jaarbasis is behoorlijk gestegen, van €33.427 naar €50.064, maar het premiepercentage is verlaagd van 7,75% naar 7,1%. Hierdoor valt de lastenverhoging voor werkgevers mee.

Voor 2013 wordt geen substantiële wijziging verwacht. De huidige grondslag- en premieberekening voor de ZVW wordt automatisch meegenomen in de salarisramingen voor de begroting 2013.

Periodieke verhogingen en gratificatiebudget

De reguliere periodieke verhogingen worden per medewerker bepaald en in de staat van personeelslasten verwerkt. Op basis van ervaringscijfers is het percentage van het gratificatiebudget berekend op afgerond 0,15%. Voor extra periodieke verhogingen wordt 0,25% per jaar gehanteerd. Tezamen worden deze onderdelen in de staat van personeelslasten verwerkt als een verhoging met 0,4%. De financiële gevolgen zijn al in onze (meerjaren)begroting verwerkt.

9.2 Trendmatige aanpassingen uitgaven en inkomsten

De compensatie voor *prijsstijgingen op uitgavenramingen* wordt door ons (evenals bij het Rijk voor de rijksbegroting en de algemene uitkering) gebaseerd op de prognoses van het Centraal Plan Bureau uit het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP maart 2012 - Prijzen overheid).

Het prijsniveau voor de begroting 2013 bedraagt de nacalculatie over 2012 en een prognose voor prijsstijgingen 2013. De prijsstijgingen worden cumulatief berekend naar peildatum 1 januari. De toename voor 2013 ten opzichte van 2012 komt uit op **1,75%**. Een verwachte lastentoename van €1,1 miljoen.

Volgens het tarievenbeleid moet de *koopkracht van de eigen inkomsten (belastingen en heffingen)* worden gehandhaafd. Deze eigen inkomsten dienen ter dekking van de uitgaven van de gemeente. Voor de trendmatige groei 2013 ten opzichte van 2012 houden we **1,75 %** aan. Een verwachte inkomsttoename van €130.000.

9.3 Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Bovenop de €18 miljard aan bezuinigingen waarover al een akkoord is, zal het Rijk nog eens voor miljarden extra bezuinigen om weer te kunnen voldoen aan de EU-norm van 3% voor het nationale begrotingskort. Dit zal uiteraard zijn weerslag hebben op het gemeentefonds. In welke mate dat zal

zijn, is afhankelijk van een aantal factoren, te weten:

1. De omvang van de bezuinigingen;
2. Het tempo waarin ze worden doorgevoerd;
3. Of ze terugslaan op het gemeentefonds.

Het is te verwachten dat onze Algemene Uitkering fors zal krimpen. Aan de hand van de veronderstelling dat 50% van de bezuinigingen terugslaan op het gemeentefonds (dit is dezelfde verhouding als bij de bezuinigingsronde van € 18 miljard), is een aantal scenario's berekend. Die komen in de periode vanaf 2012-2014, waarin de bezuinigingen worden uitgevoerd, uit op een structurele korting tussen de € 1 en € 3 miljoen.

Wegens de val van het kabinet zullen er ook een aantal bezuinigingsmaatregelen niet doorgaan of anders ingevuld gaan worden. Denk daarbij aan de bezuiniging op de Wet Sociale Werkvoorziening (het ministerie van Financiën heeft aangekondigd dat deze maatregel in 2013 niet doorgaat) en de huishoudtoets op de Wet Werk en Bijstand (voornemen om deze toets terug te draaien). Dit betekent dat de ontwikkeling van de Algemene Uitkering (en de specifieke uitkeringen) zeer onzeker is. Het benadrukt hoe indicatief het volgende overzicht is.

Het is gebaseerd op PAUW en is dus puur indicatief bedoeld en niet in deze Kadernota vertaald. PAUW staat voor Product Algemene Uitkering op het Web; gemeenten kunnen zich erop abonneren en worden dan ondersteund bij het berekenen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Extra bezuiniging door het Rijk	Gevolgen Algemene Uitkering voor Gemeente Ridderkerk			
	2013	2014	2015	2016
€ 5 miljard	462.400	1.006.400	1.006.400	1.006.400
€ 6 miljard	557.600	1.210.400	1.210.400	1.210.400
€ 7 miljard	652.800	1.414.400	1.414.400	1.414.400
€ 8 miljard	748.000	1.618.400	1.618.400	1.618.400
€ 9 miljard	843.200	1.822.400	1.822.400	1.822.400
€ 10 miljard	938.400	2.026.400	2.026.400	2.026.400
€ 11 miljard	1.033.600	2.230.400	2.230.400	2.230.400
€ 12 miljard	1.128.800	2.434.400	2.434.400	2.434.400
€ 13 miljard	1.224.000	2.638.400	2.638.400	2.638.400
€ 14 miljard	1.319.200	2.842.400	2.842.400	2.842.400
€ 15 miljard	1.414.400	3.046.400	3.046.400	3.046.400

In de 1^e monitor 2012 (het financiële perspectief van deze Kadernota) is voor de hoogte van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds uitgegaan van de decembercirculaire 2011.

Voor de begroting 2013 zullen wij onze raming (bestaand beleid) gaan baseren op de mei/junicirculaire 2012. Dit kan betekenen dat op dat moment nog niet alle bezuinigingen vanuit het Rijk vertaald zijn richting de gemeente. Mogelijk weten we pas bij de septembercirculaire 2012 wat de gevolgen van de nieuwe rijksbezuinigingen voor onze begroting zullen inhouden.

9.4 Gemeenschappelijke regelingen

Jaarlijks wordt voor de indexering van algemene bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen in het Rijnmondgebied een advies namens de deelnemende gemeenten uitgebracht. Voor de begrotingen 2013 van de gemeenschappelijke regelingen is een verhoging voor inflatie van 0,9% voorgesteld, inclusief de overeengekomen nacalculatie over voorgaande jaren. Verder is er een aanvullende besparing van 1% op de gemeentelijke bijdrage opgenomen. Per saldo geldt voor de begroting 2013 van gemeenschappelijke regelingen dus een index van -0,1%.

Voor de VeiligheidsRegio Rotterdam geldt een uitzondering. De voorgestelde besparing van 3% voor de begroting 2012 is door de VRR vooralsnog niet doorgevoerd. De besparingsmogelijkheden voor de VRR zijn afhankelijk gesteld van een onderzoek naar de effecten ervan op de veiligheid. In afwachting van de uitkomsten van dit onderzoek is de aanvullende besparing van 1% voor 2013 nog niet aan de VRR voorgesteld. De (voorlopige) indexering voor de begroting 2013 van de VRR is 0,9%.

In de indexeringsbrieven aan het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen is ook een verdere besparing van 1% vanaf 2014 aangekondigd. De totale besparing op de algemene bijdrage aan gemeenschappelijke regeling vanaf 2011 komt daarmee op 10%.

In de kaderbrief van de provincie voor het financieel toezicht op de begrotingen 2013 van gemeenten is aangegeven dat taakstellingen voor gemeenschappelijke regelingen alleen worden geaccepteerd als het bestuur van de gemeenschappelijke regeling met het realiseren van die taakstelling heeft ingestemd. De aanvullende besparing op de algemene bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen vanaf 2014 kunnen daarom nog niet als structureel voordeel in ons meerjarenperspectief worden meegenomen.

9.5 Investerings 2013-2016

Bij de uitwerking van de begroting 2013 zal de nieuwe jaarschijf investeringen 2013 moeten passen binnen het bestaande investeringsvolume. Wij stellen voor het huidige investeringsvolume te corrigeren met een inflatiecorrectie van **1,75%**.

9.6 Reserves en reservepositie

Het saldo van de algemene reserve na de rekening 2011 en de 1^e programmamonitor 2012 (concept) verloopt meerjarig als volgt:

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>
bedragen x € 1.000	28.069	28.533	25.976	26.567	26.996

Het saldo van ruim € 28 miljoen bij de rekening 2011 is exclusief het voordelig saldo van de rekening 2011 op dit moment.

De vermindering is een gevolg van de geraamde beschikkingen over de algemene reserve voor uit te voeren projecten gebaseerd op reeds door de raad genomen besluiten. Er zijn ook opbrengsten, waarvan de omvang echter onzeker is. De grootste mutaties in de algemene reserve zijn (bedragen x € 1.000, storting +, aanwending -):

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>
toeslag stadsuitbreiding bij grondverkoop	510	344	264	172	0
rentebijdrage	387	671	551	499	507
tijdelijke huisvesting De Reijer	-35	-65	0	0	0
nieuwbouw sporthal Drievliet	0	0	-3.258	0	0
restant afromen voormalige bufferreserve	-400	-400	0	0	0
geluidswal Rotterdamseweg	-145	0	0	0	0
groenbufferzone Donkersloot-noord	-120	0	0	0	0
fietshighway Kievitsweg	-150	0	0	0	0
frictiebudget 2012	-470	0	0	0	0
verhogen bushaltes voor mindervaliden	-95	0	0	0	0
aanleg drie buurtspeelruimtes	-90	0	0	0	0

Er is rekening gehouden met toevoeging van bespaarde rente over de jaren t/m 2016 voor een totaalbedrag van € 2,6 miljoen. Indien als bezuinigingsmogelijkheid wordt gekozen om meer bespaarde rente ten gunste van de exploitatie te brengen verlaagd dit het saldo van vrije reserve. Er is in totaal voor € 1,3 miljoen geraamd aan afdracht van de toeslag stadsuitbreiding bij grondverkoop. De meerjarenprognose van de grondexploitatie is onzeker. Bij stagnatie van de grondverkoop zal de afdracht aan de vrije reserve in de planperiode minder zijn.

9.7 Financieel toezichtskader van provincie op gemeenten

De uitgangspunten van de provincie om voor repressieve toezicht in aanmerking te komen zijn:

- De begroting 2013 dient naar het oordeel van de provincie in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in 2016 uiterlijk tot stand zal worden gebracht;
- Alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen worden op hardheid en haalbaarheid beoordeeld. Hiermee wordt de realiteit van de ramingen bepaald en daarmee ook de realiteit van het structureel budgettaire saldo van de begroting; zo dient de raad een uitspraak te doen over de invulling en dienen de te treffen bezuinigingsmaatregelen concreet op programmaniveau vast te liggen;
- De Jaarrekening 2011 dient in evenwicht te zijn;
- De vastgestelde Jaarrekening 2011 en de Begroting 2013 dienen tijdig, respectievelijk 15 juli en 15 november 2012, aan de provincie te zijn toegezonden.

Bezuinigingsmogelijkheden Kerntakendiscussie 2.0

18-apr-12

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is									
Nr.	Afdeling	Onderwerp <i>(maatregel)</i>	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
42	DV	Collectief vervoer Wmo	P.M	200.000	200.000	200.000	Het WMO-vervoer, leerlingenvervoer en het vervoer naar begeleiding wordt met ingang van 1 augustus 2013 gecombineerd. Dit levert de gemeente een besparing van circa €200.000,- per jaar op. Deze aanpassing wordt al voorbereid.	geen, de verschillende doelgroepen zullen gescheiden vervoerd blijven worden.	De jaarrekening laat een structurele overschrijding van € 100.000 zien op dit onderdeel door een toename van het aantal aanvragen. Het te bezuinigen bedrag moet worden bijgesteld naar € 100.000.
1	Besturen	Officiële ontvangsten en gebeurtenissen <i>(Afschaffen)</i>	6.000	6.000	6.000	6.000	Betreft BAR-markt 4.000 en Daadwerkelijk in de buurt dag 2.000.	Beïnvloedt het beeld van Ridderkerk.	Het betreft hier de BAR-markt en de Daadwerkelijk in de Buurtdag. Het college wil deze activiteiten blijven organiseren. Stimuleren van de BAR samenwerking én het dicht bij de burger leren van en het iets betekenen voor de samenleving, vindt het college een belangrijke activiteit.
14	ONS	Geen inflatiecorrectie 2013 op de lasten. (subsidiering excl. WWB)	350.000	350.000	350.000	350.000	Het nog in te vullen bedrag hoort bij 1% inflatiecorrectie op de lasten.	Versobering van alle budgetten, maatschappelijke gevolgen moeilijk in te schatten.	Tijdens het traject van de kerntakendiscussie 2012 is aan gesubsidieerde instellingen/partners een bezuinigingstaakstelling opgelegd van 12%. De bezuinigingen worden veelal conform overeengekomen afspraken gefaseerd bereikt. Het college acht het niet wenselijk de gemaakte afspraken met een nieuwe bezuiniging te doorbreken.
13	ONS	Geen inflatiecorrectie 2013 op de lasten. (werken derden)	285.000	285.000	285.000	285.000	Het nog in te vullen bedrag hoort bij 1% inflatiecorrectie op de lasten.	Versobering van alle budgetten, maatschappelijke gevolgen moeilijk in te schatten.	Geen inflatiecorrectie toepassen op budgetten werken derden is een kaasschaafbezuiniging. De kerntakendiscussie 2.0 is gericht op echte bezuinigingen. Het college vindt daarom voorstellen voor de kaasschaafmethode niet binnen de kerntakendiscussie passen.
49	ONS	Bespaarde rente	500.000	500.000	400.000	400.000	Toerekening bespaarde rente: Op jaarbasis nog maximaal € 500.000 en vanaf 2015 € 400.000 uit te keren aan de exploitatie. Let Op! Bij extra inzet Algemene reserve voor dekking kap.lasten (zie bezuinigingsvoorstel Herziening afschrijvingstabel) 4,3% over € 2 miljoen minder voordeel bespaarde rente. Risico's: weerstandsvermogen neemt niet meer toe (daalt in reële zin) en in geval van beschikking van de algemene reserve vervalt over dat deel de uitkering aan de exploitatie.	Omdat de algemene reserve wordt vastgelegd, kunnen minder nadelen worden opgevangen en is de gemeente beperkt in haar mogelijkheden.	Het college heeft een voorkeur om alleen een stijging van de algemene reserve in te zetten voor een extra rente-uitkering aan de exploitatie. Als alleen de stijging over 2011 ingezet wordt dan heeft dat geen gevolgen voor de flexibiliteit van onze reservepositie. Een hogere inzet zal door het college worden afgewogen bij het opstellen van de concept begroting 2013-2016.

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp (maatregel)	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
3	Besturen	Bestuurskrachtmeting (Afschaffen)	49.000	0	6.500	49.000	Dit betreft de bestuurskrachtmeting eens in de vier jaar, met na twee jaar een tussentijdse meting. Wettelijk gezien is de gemeente hier toe niet verplicht, maar met provincie en Rijk worden hierover wel afspraken gemaakt.	Heeft nauwelijks maatschappelijke gevolgen.	De Bestuurskrachtmeting is een kwaliteitsinstrument. De gemeenteraad, het college en de organisatie leren door dit instrument hoe de organisatie ervoor staat en voorbereid is op de toekomst. Vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg wil het college dit instrument behouden. Het college zal nog voor de begrotingsbehandeling een voorstel doen voor een Bestuurskrachtmeting 'nieuwe stijl'. Hierbij wordt rekening gehouden met het kostenaspect van de meting.
53	S&B Soc. Beleid	Actieplan Volksgezondheid	10.000	20.000	20.000	20.000	Voor het actieplan Volksgezondheid is jaarlijks € 60.000 beschikbaar. Bestoten kan worden het bedrag te verminderen en de ambities te beperken.	Beperkt. Doelstellingen uit het actieplan zullen op een creatievere manier behaald moeten worden. Minder middelen kan tot gevolg hebben dat het lastiger is de doelen te behalen. Bijstellen van ambities is dan nodig.	
40	B&U	Onderhoud buitenruimte	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	Schaalvoorwaarden onderhoud buitenruimte Albrandswaard door Ridderkerk. Nader te onderzoeken.		
46	ONS	Afschrijvingstabel	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.	Herziening afschrijvingstabel. Bij de laatste actualisatie van de afschrijvingstabel (2005) is er gekeken naar reële afschrijvingstermijnen (rekening houdend met de voorschriften van het BBV). Opnieuw actualiseren zal een zeer beperkt structureel voordeel opleveren. Wel mogelijk is het afschrijven ineens van investeringen die te zijner tijd niet vervangen hoeven te worden.	Geen. Dit kan alleen wanneer afschrijving niet nodig is voor vervanging.	Afschrijven ineens kan alleen wanneer de algemene reserve hiervoor ruimte biedt c.q. niet wordt ingezet voor rente-uitkering aan de exploitatie. Afschrijving ineens verloopt technisch door het creëren van kapitaalreserven. Deze bezuinigingsmogelijkheid doet daarmee een extra claim op de reservepositie.
2	Besturen	Rekenkamercommissie (Budget verlagen)	7.000	7.000	7.000	7.000	Het budget van de RKC betreft naast de onderzoekskosten o.a. presentiegelden en cursussen. Het uitgavenpatroon is wisselend omdat onderzoeken over het jaar heen worden uitgevoerd. Deze schommelingen zijn te voorkomen door budgetafspraken te maken. Die afspraken houden in dat overschotten tot een bepaald maximum van bijvoorbeeld € 10.000 mogen worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Gelet op de uitgaven en rekening houdend met zo'n budgetafpraak lijkt het redelijk het totaalbudget van de RKC met € 7.000 te verlagen.	Heeft nauwelijks maatschappelijke gevolgen.	

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
28	S&B Soc.beleid	(maatregel) Actieve opsporing jongeren	65.000	65.000	65.000	65.000	Voor dit project is 115.000 structureel beschikbaar gesteld. Vanaf 2012 wordt volstaan met 0,5 Fte klantmanager (30.000) en 20.000 (jeugdvolgsysteem). De totale structurele kosten bedragen daarmee 50.000. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag als bezuiniging in te boeken.	Mogelijk bereiken we minder jongeren. Door een andere werkwijze en andere wetgeving is het gevolg (minder bereik) te beperken.	
30	S&B Soc.beleid	Steunpunt Vrijwilligerswerk	24.000	48.000	72.000	72.000	Wanneer we meer overlaten aan verenigingen kan de subsidie (aan Sport en Welzijn) voor Connect2act worden verlaagd, dan wel worden gestopt. Sport en Welzijn ontvangt op dit moment 116.362 voor het Steunpunt Vrijwilligerswerk.	In het kader van de transformatie van het sociale domein zijn gemeenten een verandering aan het voorbereiden. Welzijn nieuwe stijl en de kanteeling in de Wmo vragen om een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Om dat te bereiken zal de gemeente een andere vraag moeten formuleren en de welzijnsinstellingen een ander aanbod moeten creëren. De doelen blijven hetzelfde, maar vragen wellicht om een andere aanpak. Bezuinigingen kunnen dan tot een andere inzet leiden i.p.v. een (aanzienlijk) mindere inzet. De maatschappelijke gevolgen kunnen hierdoor worden beperkt.	
33	DV Werk en Inkomen	Vluchtelingenwerk	25.000	50.000	70.000	70.000	Stichting Vluchtelingenwerk ontvangt in vergelijking tot andere gemeenten meer subsidie (meer dan een ton), omdat er hier meer en interessere individuele en juridische begeleiding geboden wordt, er sociaal culturele activiteiten voor de doelgroepen wordt aangeboden en de stichting ook een vaste kantoor- en spreekruimte heeft.	Vluchtelingenwerk zal minder tijd aan oud- en nieuwkomers kunnen besteden. De werkwijze zal moeten worden aangepast, de begeleiding beperkt en meer overdragen aan reguliere instellingen. Een positief gevolg kan zijn dat de zelfredzaamheid toeneemt.	

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
36	DV Werk en Inkomen	(maatregel) Minimabeleid (Versoberen)	110.300	110.300	110.300	110.300	De inkomensgrens (van 120% naar 110%) van het sociaal minimum is aangepast, dit treft 760 mensen en een besparing van € 47.000,-. Medische kosten mogen niet meer uit de bijzondere bijstand (-160 aanvragen en ongeveer € 24000,- minder uitgaven). 694 mensen krijgen een tegemoetkoming Collectieve Ziektekostenverzekering van € 14,92 per maand. Dit wordt € 10,- per maand. Dit levert een besparing op van € 3.400,-. De eigen bijdrage AWBZ/WMO is vanaf 2012 opgenomen in de aanvullende verzekering CZM. Dit kost de gemeente € 1,25 per verzekerde per maand (694 personen/ € 10.400,- extra). De groep die voor de maaltijden van de 'SWOR' in aanmerking komt wordt kleiner (110%). Dit betekent dat er ongeveer € 46.300,- bezuinigd kan worden op deze kostenplaats. Al deze aanpassingen leveren in totaal een besparing op van € 110.300,-.	Minder minima kunnen gebruik maken van gemeentelijke regelingen. Dit is het gevolg van landelijk beleid (Beleidswijzigingen WWB 2012) op dit gebied en vormt geen keuze meer.	Het college wil dit bedrag blijven inzetten voor de doelgroep minima.
39	B&U	Parkeren	P.M	P.M	P.M	P.M	Verhuur parkeergarageplaatsen aan buurtbewoners (motoren en oldtimers). Nader te onderzoeken.	Geen.	Deze bezuinigingsmogelijkheid zal bij het opstellen van de concept begroting 2013-2016 nader worden uitgewerkt in combinatie met de parkeexploitatie.
44	B&U	Sportaccommodaties	P.M	P.M	P.M	P.M	Onderhoud sportaccommodaties S&W / beheerplannen van sportaccommodaties i.r.t. risicovollere raming. Nader te onderzoeken.		Deze bezuinigingsmogelijkheid is afhankelijk van de uitkomsten van het meerjarig onderhoudsplan.
45	OOR	Fraudebestrijding	P.M	P.M	P.M	P.M	In de kadernota 2011 is vanaf 2012 een bezuiniging opgevoerd voor deze post (zelf doen ipv bij ROTS). Welk bedrag kan worden bespaard is nog onduidelijk. Het ziet er naar uit dat niet alle budget benodigd is voor fraudebestrijding. Onduidelijk is nog of er een boete moet worden betaald ivm stoppen bij ROTS. Hier kan wellicht de lastenkant worden verlaagd. Op 20 januari 2012 is er weer een bestuurlijk overleg tussen de deelnemende gemeenten. Tijdens dit overleg staat de toekomst van ROTS centraal, incl. de aangekondigde uittrekking van Albrandswaard en Ridderkerk. Aandachtspunt is de positie van Barendrecht.	De veronderstelling van de uitredende gemeenten is dat het in eigen beheer uitvoeren van Fraudepreventie (dus vanuit het primaire proces) een positief maatschappelijk effect zal hebben.	
51	SE	Zero Based begroting en lean management	P.M	P.M	P.M	P.M	Zero Based begroting doornemen door projectgroep en gefaseerde invoering van lean management.	Beperkt.	

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
5	S&B Soc.beleid	(maatregel) Cultuureducatie (Subsidie stoppen)	25.900	25.900	25.900	25.900	Er is reeds 12% gekort op de subsidie aan Hofpleintheater. Het is ook mogelijk de gehele subsidie (€ 25.900) te beëindigen. Er maken nu ongeveer 90 leerlingen gebruik van het Ridderkerks aanbod.	Het betekent het einde van de dependance van de Jeugdtheaterschool Hofplein. Het aanbod in Ridderkerk verdwijnt.	Gezien de beperkte bijdrage aan de samenleving is het college van mening dat de bijdrage kan worden afgebouwd.
11	DV De wijzerplaats	Beeindigen Rotterdampas (Stoppen met de Rotterdampas)	39.700	39.700	39.700	39.700	De kosten van de Rotterdampas zijn vanaf 2012 € 51.775,-. De inkomsten zijn begroot op € 12.075,-. Dit betreft een geschat bedrag en is exclusief de uitvoeringskosten. Naar verwachting zal beëindiging van de pas geen uitvoeringsbesparing opleveren. Het betreft piekbelasting die over de verschillende loketten over een periode van drie weken wordt uitgezet.	Als de Rotterdampas wordt afgeschaft dan zullen minima de pas waarschijnlijk minder snel of niet aanschaffen, omdat de prijs ervan wordt verhoogd van € 5,- naar € 60,- en voor kinderen van minima van € 0,- naar € 12,50. Hierdoor zullen de mogelijkheden voor participatie van deze mensen worden verminderd, omdat zij voor culturele en andere activiteiten meer moeten gaan betalen, dan zij nu met de Rotterdampas doen. In Ridderkerk maken ongeveer 530 minima gebruik van de Rotterdampas. In 2012 zullen dat er naar verwachting ongeveer 515 zijn.	
38	OOR	Verwerking extra taakstelling VRR vanaf begroting 2013	P.M	P.M	P.M	P.M	In verband met het economische tij is aan de VRR een extra taakstelling van 3% vanaf het begrotingsjaar 2013 opgelegd, onder voorbehoud van handhaving van de veiligheid. Op 21 juni heeft het AB VRR hierover vergaderd en aan de VRR de opdracht gegeven om eind 2011/ begin 2012 een notitie aan te leveren waaruit blijkt wat de consequenties zijn. De uitkomsten van deze notitie zullen meegenomen worden in de begroting van 2013 e.v.	Veiligheid is een thema wat maatschappelijk 'gevoelig' ligt. Het huidige veiligheidsniveau zal gehandhaafd moeten worden. Aan de VRR is het dan ook de taak om duidelijk aan te geven dat er geen wijzigingen op zullen treden in het veiligheidsniveau.	Deze bezuinigingsmogelijkheid is vooralsnog niet haalbaar in 2013. De VRR heeft de tijd gekregen om aan te geven wat deze taakstelling met het veiligheidsniveau doet.
47	ONS	Algemene uitkering	55.000	55.000	55.000	55.000	Overgang brede doeluitkering naar algemene uitkering M.i.v. 2012 wordt de specifieke uitkering Centra voor Jeugd en Gezin overgeheveld naar de algemene uitkering. (onderdeel algemene middelen) De specifieke uitkering bedraagt € 798.000. In de algemene uitkering wordt € 853.000 opgenomen. Een voordeel van € 55.000. Aan de vakafdeling zal een berekening worden gevraagd van de benodigde middelen. Op dit moment is niet bekend of er nog andere specifieke uitkeringen overgeheveld gaan worden naar de algemene uitkering.	Nader te onderzoeken	Gezien de decentralisaties die op ons afkomen is het college van mening dat deze middelen voor dat doel beschikbaar moeten blijven

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp (maatregel)	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
55	S&B Eco. Beleid	Afschaffen potje voor uitvoering energieprojecten.	14.000	14.000	14.000	14.000	Budget is bedoeld voor het uitvoeren van energieprojecten. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het plaatsen van zonnepanelen, het laten uitvoeren van onderzoeken zoals haalbaarheidsstudies etc.	Het gevolg is dat we geen energieprojecten meer kunnen financieren. Dus het betekent een bijstelling van de ambities ten aanzien van duurzaamheid.	
41	S&B Soc. Beleid	Sportparken	P.M	P.M	P.M	P.M	Aantal benodigde sportparken, nader te onderzoeken. Mogelijke opbrengsten zitten in samenvoegen van activiteiten op minder locaties. Gevolg is dat verenigingen moeten verhuizen. Dit zal eerst investeringen vragen van aanpassingen en dan daarna inkomsten, omdat bestaande sportlocaties ontwikkeld kunnen worden.	Minder wijkgebonden verenigingen; minder eigen sportparken.	
48	ONS	Renten	200.000	200.000	200.000	200.000	Bezuinigingsmogelijkheden op renten: mogelijk te behalen voordelen wegens lager rentepercentage kortgeld cq. consolidatie financieringstekort door vaste geldlening.	Dit levert op korte termijn een administratieve meevaller op, maar de vraag is of deze mogelijkheid op lange termijn te handhaven is.	
18	DV	BAR-KCC	PM	PM	PM	PM	Door in BAR-verband een klantcontactcentrum te organiseren en openings tijden op elkaar af te stemmen kan mogelijk efficiency worden gerealiseerd op het telefoonkanaal, de balie-inzet, meer gebruik van internet etc. Dit wordt in 2012 nader onderzocht d.m.v. een businesscase.	De primaire insteek is om de dienstverlening voor alle drie de gemeenten te verbeteren, met een efficiencyvoordeel als mogelijk positief neveneffect.	
50	DV	Voorliggende voorzieningen	P.M	P.M	P.M	P.M	Extern bureau kijkt naar de mogelijkheden van voorliggende voorzieningen i.p.v. de gemeentelijke voorzieningen (op basis van no-cure-no-pay); dit kan mogelijk nog voordelen opleveren. Dit betekent dat een andere organisatie dan de gemeente de voorziening moet betalen en de gemeente dus minder hoeft uit te geven aan bijvoorbeeld bijzondere bijstand.		Indien er bezuinigingsmogelijkheden zijn zullen de bedragen bij het opstellen van de concept begroting 2013-2016 worden ingevuld.

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
26	DV	(maatregel) PGB HH Wmo**	P.M	P.M	P.M	P.M	Het PGB voor HH1 deels verlagen van 100% naar 80%. Jurisprudentie laat zien dat HH1 voor dit tarief betaald kan worden (15 euro 2011 = gelijk aan 75%) mits je differentieert naar waar het afgenomen wordt. Differentiatie kan plaatsvinden naar: -Het tarief dat gecontracteerde instellingen ontvangen. -Het tarief dat iemand ontvangt die een (niet gecontracteerde) instelling in dienst neemt. -Het tarief dat iemand ontvangt die een buurvrouw of een andere particulier inhuurt. Uitwerking van verdere bezuinigingsmogelijkheden vindt plaats in de BAR-werkgroep Huishoudelijke Hulp. Na oplevering van de resultaten worden bezuinigingsvoorstellen gedaan.	Dit is de geactualiseerde versie. Het maatschappelijk effect is zeer beperkt, doordat wordt gedifferentieerd op basis van keuze cliënt. Wel effecten in de beeldvorming gezien eerdere discussies over dit onderwerp.	
12	S&B Soc. Beleid	Safe2 School	29.600	29.600	29.600	29.600	Leerlingen van de afdeling Beveiliging van het Albeda College houden op schooldagen onder begeleiding toezicht op leerlingen van het Gemini College en het Farel College wanneer zij buiten het schoolterrein zijn. Dit kan worden beëindigd, maar zal mogelijk meer overlast tot gevolg hebben.	Mogelijk meer overlast	
23	S&B Soc.beleid	Ontwikkelings-samenwerking (Afschaffen)	13.200	13.200	13.200	13.200	Met ingang van 2012 is het budget gehalveerd. Er is 13.200 begroot voor ontwikkelingsamenwerking. De gelden voor ontwikkelingsamenwerking zijn structureel begroot, maar naar welke projecten de gelden toe gaan, staat niet vast. De gelden voor ontwikkelingsamenwerking kennen de volgende verdeling: € 8.000,- voor een groot project (eerder Benin, nu de Molukken). € 3.000,- voor initiatieven van Ridderkerkse burgers. € 2.200,- onvoorziene kosten. Het totaal bedrag wat voor ontwikkelingsamenwerking begroot staat is € 13.200. Er zijn in 2011 voor het grote project geen aanvragen ingediend. Wel zijn verschillende aanvragen voor kleine initiatieven ingediend.	Doordat er geen directe bestemmingen zijn voor de in de meerjarenbegroting gereserveerde middelen en er geen toezeggingen zijn, is het maatschappelijk effect beperkt. Gevolg is wel dat toekomstige aanvragen niet gehonoreerd kunnen worden.	

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
25	S&B Soc.beleid	Logopedie (Afschaffen bijdrage voor screening)	15.600	15.600	15.600	15.600	Het betreft een eenmalige logopedische screening van de oudste kleuters. Verantwoordelijkheid hoeft niet bij de gemeente neergelegd te worden.	Achterblijven van taal- en spraakontwikkeling wordt mogelijk later ontdekt. De verantwoordelijkheid wordt primair bij ouders/verzorgers gelegd.	Het college wil lastenverzwaring voor de burgers vermijden. Het verhogen van de OZB wil het college alleen overwegen in relatie tot de andere bezuinigingsmogelijkheden.
15	OOR Belastingen	Onroerende zaak-belasting (OZB) (Verhogen)	634.000	639.000	639.000	639.000	Een extra tariefsverhoging van 9%, naast een eventuele verhoging ter compensatie van een verlaging van de tarieven van de afvalstoffenheffing.	M.n. voor bedrijven een reële lastenverzwaring.	Het college wil lastenverzwaring voor de burgers vermijden. Het verhogen van de OZB wil het college alleen overwegen in relatie tot de andere bezuinigingsmogelijkheden.
21	B&U Beheer	Uitbreiden betaald parkeren (517 parkeerplaatsen extra)	240.000	240.000	240.000	240.000	Het uitbreiden van betaald parkeren op enkele grote parkeerterreinen binnen de Gemeente Ridderkerk. Dit heeft een tweeledig doel. * Het gelijkheidsbeginsel waarbij op alle grote parkeerterreinen betaald moet worden. * De kosten die nu gemaakt worden voor het onderhoud van deze terreinen worden dan bekostigd uit de opbrengsten van het betaald parkeren. Tevens kunnen hieruit financiële voordelen gehaald worden. Er dient eerst te worden geïnvesteerd en daarna kunnen binnen enkele jaren vruchten worden geplukt. Wel dient er ingezet te worden op handhaving.	Voor bezoekers die voorheen gratis parkeerden in het uitbreidingsgebied betekent het betalen of verder lopen. Voor de bewoners van het uitbreidingsgebied betekent het een vermindering van de parkeerdruk.	
22	OOR Toezicht & Handhaving	Gemeentelijke naheffing over uitbreidingsgebied parkeren	30.000	30.000	30.000	30.000	Betreft opbrengst van parkeerboetes in het uitbreidingsgebied voor parkeren.	De verwachting is dat het uitbreidingsgebied nauwelijks (negatief/ positief) effect heeft op het aantrekken van winkelend publiek etc.	
32	S&B Soc.beleid	Wijkwerk	38.000	50.000	50.000	50.000	Beheerskosten wijkaccommodaties verminderen. Er zijn 5 accommodaties van Sport en Welzijn. Kosten voor Ridderkerk bedragen per accommodatie tussen de 26.000 en 160.000. Bezuinigingen kunnen alleen gerealiseerd worden indien besloten wordt het aantal wijkaccommodaties te verminderen of uren fors te verminderen.	Minder toegankelijk wijkwerk en/of niet meer in eigen wijk terecht kunnen voor accommodaties. Ook hier kan worden gekeken naar een andere vraag/inzet om maatschappelijke gevolgen te beperken.	Wijgericht werken is een speerpunt van dit college. Het genoemde budget wil het college voor dat doel beschikbaar houden.
37	S&B Ruimte & Ec.	Reclamezuil langs de snelweg (Plaatsen van een reclamezuil)	50.000	50.000	50.000	50.000	Uit ervaring is bekend dat een dergelijke zuil structureel 50.000 op jaarbasis aan inkomsten kan opleveren. Daar staan beperkte incidentele kosten tegenover zoals wijziging bestemmingsplan en reclamebeleid. Grondeigendom is een belangrijke voorwaarde. Veel gronden langs de snelweg zijn niet ons eigendom en dan genereren we dus ook geen opbrengsten.	Geen maatschappelijke gevolgen.	

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp (maatregel)	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
52	S&B Soc. Beleid	Onderwijssubsidies verder afbouwen of stoppen	P.M	P.M	P.M	P.M	Aan het onderwijs wordt jaarlijks subsidie beschikbaar gesteld. Bij de vorige bezuinigingen is 20% bezuinigd op cultuureducatie, onderwijskansen, materiële instandhouding en participatie onderwijsoverleg voor een totaalbedrag van €42.400,- (structureel). Ook is er €12.000 bezuinigd op de exploitatiebijdrage Maxima. Deze bezuiniging loopt op tot een bedrag van €48.000 (4x €12.000) in het schooljaar 2014/2015, zodat er dan totaal €90.400 is bezuinigd op de onderwijsvoorzieningen. Deze voorzieningen zijn niet verplicht. Op de vakdocenten na liggen er geen verplichtingen en kunnen de subsidies worden verminderd. T.a.v. de vakleerkrachten wordt nog onderzocht op welke wijze kan worden bezuinigd. Totaal zitten de volgende bedragen nog in de meerjarenbegroting: - materiële instandhouding, cultuureducatie, onderwijskansen: €150.000,- (PO); - uren vakleerkrachten gym €204.000,- (BO) ; financiën vakleerkrachten gym €20.300,- (BO); - Participatie onderwijsoverleg €2.500 per bestuur, totaal €25.000 (PO en VO); - Cultuureducatie (VO) ca. €5.000; - Exploitatiebijdrage Maximacollege (vanaf 2014-2015) €192.000,- (VO).	Afhankelijk van de keuze, zal dit leiden tot lastiger sluitend maken van de exploitaties door de schoolbesturen, zodat de inzet op bijvoorbeeld cultuureducatie, onderwijskansen e.d. zal afnemen.	
6	S&B Soc.beleid	Amateurkunst (Afschaffen waarderingssubsidie)	20.300	27.000	27.000	27.000	Afschaffen dan wel een veel kleinere bijdrage toekennen leidt mogelijk tot het moeten stoppen van de muziekverenigingen en de oratoriumvereniging	Muziekverenigingen en de oratoriumvereniging vormen een belangrijk onderdeel van de culturele identiteit van Ridderkerk. Zonder waarderingssubsidie kunnen de betrokken verenigingen hun exploitatie niet rond krijgen. Daarnaast wordt de oratoriumvereniging al geconfronteerd met de beëindiging van een provinciale subsidieregeling voor het inhuren van een begeleidingsoorkest.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
4	S&B Soc. Beleid	Peuterspeelzaalwerk (Basis peuterspeelzaalwerk volledig afschaffen)	100.000	160.000	180.000	200.000	De maatregel houdt in dat de gemeente in het geheel stopt met financieren van basis-peuterspeelzaalwerk. De voorziening wordt dan geheel overgelaten aan de particuliere sector. Dit heeft gevolgen voor de VVE-peuterspeelzaalgroepen, aangezien in de huidige situatie gewerkt wordt met gemengde groepen. Voor het jaar 2012 ontvangt de Stichting Sport en Welzijn een bedrag van ruim €350.000 aan subsidie voor basis-peuterspeelzaalwerk. NB Bij raadsbesluit (productiespraken SWOR en Dynamiek 2004) is vastgelegd dat wachtgeldverplichtingen en garantierelingen (in geval van door de gemeente opgelegde bezuinigingen en reorganisaties) door de gemeente worden vergoed en wel op declaratiebasis. Deze frictiekosten zijn nog niet geraamd. Verwacht kan worden dat de kostprijs voor VVE-groepen fors zullen stijgen. Exacte bedrag is nog moeilijk aan te geven, omdat extra kosten voor VVE niet bekend zijn. Immers de huisvestingskosten (bijvoorbeeld) zullen pas dalen bij afstoten locaties. Besparing wordt voorzichtig geraamd op €160.000 tot €200.000, maar zou structureel hoger uit kunnen vallen. De eerste jaren zal er Huisvestingskosten verminderde openstelling. Nader onderzoek in het kader van ontwikkeling KCC en op afspraak werken.	Als er gewerkt gaat worden met alleen VVE-peuterspeelzaalgroepen heeft dit gevolgen voor de ontwikkeling van onder andere taal, spraak, motiek et cetera van doelgroepkinderen. Daarbij zal het aantal locaties afnemen waardoor ouders met peuters te maken krijgen met langere reistijden. Tot slot hebben we dan nog te maken met zaken als het afvloeien van personeel, lopende huurcontracten et cetera. Dergelijke factoren zijn op dit moment nog lastig in te schatten. Maatschappelijk effect is onbekend.	Het college wil zoeken naar mogelijkheden voor andere beleidsinstek waarvoor peuterspeelzaalwerk goedkoper wordt.
17	ONS	Faciliteir bedrijf (Gewijzigde openstelling gemeentehuis)	12.000	12.000	12.000	12.000	Huisvestingskosten verminderde openstelling. Nader onderzoek in het kader van ontwikkeling KCC en op afspraak werken.	Beperking dienstverlening.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.
16	S&B Soc.beleid	Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW Afschaffen)	456.400	434.400	434.400	434.400	Het is mogelijk het AMW volledig of gedeeltelijk af te schaffen. Dit leidt tot een aanvulling op de bedragen voor AMW zoals genoemd in tabel 10b onder Stroom Opmaat Groep. De landelijke norm is 1 fte per 6000 inwoners. De prestatieafspraken met Maatschappelijk Welzijn zijn 100 tot 120 casussen per fte op jaarbasis. Voor 2012 zijn 117,5 casussen per fte afgesloten. Het AMW had in 2010 853 klanten in behandeling, waarvan er 652 zijn afgesloten. Tot nu toe is er geen sprake van een wachtlijst. Een gedeeltelijke bezuiniging heeft gevolgen voor het aantal klanten dat geholpen kan worden en het mogelijk ontstaan van een wachtlijst. Voor een deel zullen mensen andere wegen vinden.	Een volledige afschaffing van het maatschappelijk werk slaat een gat in het hulpverleningsnetwerk. Problematiek kan escaleren en leiden tot een zwaardere hulpvraag. Voor een deel zullen mensen andere wegen vinden.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag					Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017				
31	S&B Soc.beleid	(maatregel) Opbouwwerk	20.000	40.000	60.000	80.000	Versoberen door korten op subsidie. Op diverse fronten wordt aandacht besteed aan leefbaarheid in de wijken en het voorkomen c.q. oplossen van problemen. Het bedrag dat wordt bespaard in geval van volledig afschaffen bedraagt € 80.000 structureel. Dit betreft een subsidie aan Sport en Welzijn.	Geen inzet op leefbaarheid wijken door opbouwwerk van S&W. Gevolgen kunnen zijn dat problemen groter worden dan bij directe inzet opbouwwerk. Ook hier kan worden gekeken naar een andere vraag/inzet om maatschappelijke gevolgen te beperken.	In 2010 zijn in principe afspraken gemaakt voor 4 jaar, tenzij het echt onvermijdelijk zou zijn om meer te bezuinigen. Het college wil zich zolang mogelijk aan deze afspraken houden. Daarom alleen wanneer het echt niet anders kan.	
54	S&B Soc. Beleid	Subsidies verminderen	PM	PM	PM	PM	In 2010 zijn afspraken gemaakt met diverse maatschappelijke instellingen over het gefaseerd doorvoeren van bezuinigingen (ca. 12%). Gekozen kan worden om in overleg met de subsidieontvangers aanvullend te bezuinigen. Dit zal veelal direct gevolgen hebben voor het aanbod, zoals minder voorzieningen (bijv. geen jongerenwerk in meerdere wijken; minder gevarieerd lesaanbod), vermindering uren openstellingen (bijv. bij bibliotheek), hogere eigen bijdrage voor deelname (bijv. muziekonderwijs).	Afhankelijk van de te maken keuzes, maar in de meeste gevallen minder aanbod.	In 2010 zijn in principe afspraken gemaakt voor 4 jaar, tenzij het echt onvermijdelijk zou zijn om meer te bezuinigen. Het college wil zich zolang mogelijk aan deze afspraken houden. Daarom alleen wanneer het echt niet anders kan.	
57	S&B Eco. Beleid	Versoberen rapportage luchtkwaliteit	7.000	7.000	7.000	7.000	Rapportage luchtkwaliteit zelf maken in plaats van uitbesteden. Daarmee valt bedrag van 7000 vrij (die doen we dit jaar al voor het eerst met rapportage over 2009 en 2010).	Geen maatschappelijke gevolgen. Behalve in de beeldvorming ten aanzien van het milieubeleid van de gemeente.		
35	B&U Beheer	Verkeersmaatregelen	19.000	19.000	19.000	19.000	Bij de kadernota 2011 is de norm verlaagd van standaard naar minimaal. Verlagen naar zeer minimaal levert €19.000 op.	Dit is een moeilijk te meten effect, maar de verkeersveiligheid komt wel steeds meer in het geding.		
34	B&U Beheer	Openbare Verlichting, beeldkwaliteit	20.000	20.000	20.000	20.000	Bij de kadernota 2011 is de beeldkwaliteit verlaagd van standaard naar minimaal. De beeldkwaliteit verlagen naar zeer minimaal levert € 20.000 op.	Het veiligheidsgevoel kan afnemen. Dit is echter een moeilijk te meten effect.		
56	B&U	Aanpassen groenstructuur			150.000	200.000	Om in het beheer winst te kunnen behalen zal eerst de bestaande inrichting verwijderd moeten worden en vervangen worden door gras of eenvoudige heesters.	Beperkt. Past niet in de ridderkerkse sfeer en heeft bijvoorbeeld wel nadeel in de zin van luchtkwaliteit.		
10	OOR Belastingen	Aanscherpen kwijtscheldingen-beleid (Grens optrekken)	35.000	35.000	35.000	35.000	Het bedrag dat is uitgesloten van kwijtschelding kan worden aangepast. Voor 2009 was dit bedrag bepaald op 125,18. Uitgaande van 700 verzoeken die worden toegekend, zou bij een verhoging van het bedrag met bijv. €50 een extra baat van 35.000 opleveren. Dit moet echter wel passend zijn in het minimabeleid.	Burgers die voorheen wel voor kwijtscheldingen in aanmerking kwamen, worden geconfronteerd met een lastenverzwaring.		

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag					Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017				
20	S&B Soc.beleid	(maatregel) Subsidie Wijkcentrum West (aan Riederborgh)	11.000	11.000	11.000	11.000	De subsidie voor Wijkcentrum West (€ 94.355 in 2012) is een exploitatiesubsidie. De gemeente draagt voor 50% bij aan de exploitatielasten van Wijkcentrum West. Onderzocht zou moeten worden of een lagere bijdrage in de exploitatielasten van € 11.000,- (of meer) realiseerbaar is. Afhankelijk van de hoogte van de bezuiniging zal de Riederborgh besluiten of de voorziening gehandhaafd kan blijven.	De Riederborgh draagt zorg voor de exploitatie van Wijkcentrum West. De Riederborgh zal aan moeten geven welke bezuiniging tot versobering van het aanbod leidt en bij welk bedrag de voorziening zal moeten worden opgeheven.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.	
29	S&B Soc.beleid	Jongerenwerk	135.000	180.000	180.000	180.000	Geen extra middelen voor inzet combinatiefunctionarissen. Ridderkerk geeft voor jongerenwerk 2 keer zoveel uit als andere gemeenten. Een bezuiniging op de combinatiefunctionarissen is voor 2012 reeds gerealiseerd op het product sportstimulering door de extra gemeentelijke bijdrage voor 2012 in mindering te brengen op de subsidie aan Sport en Welzijn voor de overige activiteiten binnen het product sportstimulering. Echte grote bezuinigingen kunnen alleen gerealiseerd worden door het aantal voorzieningen terug te brengen en uren jongerenwerk te verminderen.	Afhankelijk van de omvang van de extra bezuiniging (bovenop de bestaande bezuinigingen) zal het aantal activiteiten en/of accommodaties waar dit kan plaatsvinden (wijkgebonden) worden verlaagd. Dit betekent minder wijkgebonden activiteiten en minder uren.		
43	DV	Leerlingenvervoer	20.000	46.000	46.000	46.000	Kilometergrens optrekken van 2 naar 6 kilometer (wettelijke grens). In de uitvoering worden hierdoor ook kosten bespaard (niet in deze besparing verwerkt), omdat in deze gevallen geen uitgebreid onderzoek nodig is om het recht op leerlingenvervoer vast te kunnen stellen. Hiermee wordt het beleid ook gelijk getrokken met Barendrecht en Albrandswaard (en de meeste andere gemeenten in Nederland) N.b. Deze mogelijkheid is door de gemeenteraad eerder via amendement geschrapt.	Ouders zijn zelf verantwoordelijk voor het brengen van hun kinderen naar de Burcht (waar dit grotendeels betrekking op heeft)		

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
9	B&U Beheer	(maatregel) Subsidie voefietsveer (Driehoeksveer) (Afschaffen)	0	12.500	12.500	12.500	Momenteel is jaarlijkse exploitatiebijdrage € 12.500. Huidig contract loopt tot en met 2013. Bezuiniging is mogelijk vanaf 2014. Dit is onderdeel van de totale bijdragen van Provincie, gemeente Nederlek, Gemini, Rabo, recreatieschap NRIJ (totaal € 62.500). De subsidie is al kritisch voor het voortbestaan van het veer. Dit moet afgestemd worden met de andere financiers. Dus bij vermindering zal het veer zeker stoppen. Bij stoppen wordt de voet-fietsverbinding met de Krimpenerwaard en Alblasserwaard verbroken. Daardoor ontbreekt een schakel in het regionaal fietsroutenetwerk. Onder andere van belang voor scholieren en voor recreatief fietsverkeer.	Ontbrekende schakel in het regionaal fietsroutenetwerk. O.a. van belang voor scholieren.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.
19	S&B Soc.beleid	Openbare/ jeugd gezondheidszorg (Extra korting van 5%)	0	0	PM	PM	Betreft een korting van 5% per 2012 bovenop de korting per 2011 (26.400). Op dit moment is er sprake van een mogelijk tekort op het budget voor de JGZ (stadsregionaal). Een van de oorzaken is het feit dat het aantal 0-4 jarigen groter is dan aanvankelijk gedacht. Het project KIEN is nog in ontwikkeling en financiële consequenties onduidelijk. Er is nog veel onduidelijk, gevolgen voor het basisniveau (wettelijke taak jeugdgezondheidszorg) zijn moeilijk aan te geven.	Maatschappelijke gevolgen zijn moeilijk in te schatten. We zijn wettelijk verplicht het basisniveau in stand te houden. Dit heeft relatie met de informatie van de jeugdzorg. Primaire insteek is om voor de drie BAR gemeenten de kwaliteit en toegankelijkheid van de jeugdzorg te verbeteren. Waarbij een eventueel financieel voordeel nu nog moeilijk in te schatten is.	
7	S&B Soc.beleid	Musea (Afschaffen/vermindere bijdrage aan oudheidkamer)	11.700	15.600	15.600	15.600	De uitgaven van Ridderkerk liggen op dit gebied wel al beduidend lager dan in andere gemeenten.	De gemeentelijke waarderingssubsidie vormt een substantiële inkomstenbron voor de Stichting Oud Ridderkerk. Afschaffing of vermindering van de bijdrage kan gevolgen hebben voor de instandhouding van de Oudheidkamer.	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.
27	S&B Soc.beleid	Jongerenwerk (Afschaffen waarderings-subsidie)	33.900	33.900	33.900	33.900	Bij de kadernota 2011 is al besloten om € 6.000 te korten op de waarderingssubsidies voor jongeren. Deze maatregel betreft het volledig afschaffen van de waarderingssubsidie voor jongeren. De frictiekosten zijn nog niet in beeld gebracht. Dit betekent dat er geen geld meer beschikbaar wordt gesteld aan de scouting, speeltuinverenigingen e.d.	Scouting, speeltuinverenigingen zullen het zonder gemeentelijke subsidie moeten doen. Dit zal mogelijk gevolgen hebben voor het aanbod of leiden tot stopzetten activiteiten	Het college is geen voorstander van deze bezuinigingsmogelijkheid.

Tabel 5a Vanuit de Kadernota 2011: Niet benutten zolang de financiële noodzaak er niet is

Nr.	Afdeling	Onderwerp (maatregel)	Te verdienen of te bezuinigen bedrag				Toelichting	Maatschappelijke gevolgen	Collegestandpunt ten aanzien van de bezuinigingsmogelijkheid
			2013	2014	2015	2017			
8	S&B Ruimte & Ec.	Verminderen aantal speelplaatsen	PM	PM	PM	PM	Minder speelplaatsen in de wijken, het nog minder voldoen aan de 3% norm. Jaarlijks gem. 2500 euro per speelplaats (beheerlasten), de bezuiniging van het eerste jaar gaan op aan de omvormingskosten (speelplaats > openbaar groen). Voor financiële invulling is nader onderzoek nodig.	Minder formele speelruimten voor kinderen in de wijken.	
24	S&B Ruimte & Ec.	Starterleningen woningen (Afschaffen)	0	0	0	0	11.000 euro structurele lasten blijven bestaan vanwege lopende leningen. Raadsbesluit tot beëindiging is al genomen in oktober 2011.	De besparing is al verwerkt in de begroting.	
Totaal voorstellen			3.717.600	4.096.700	4.237.200	4.369.700			

Bijlage 2

INPUT VOOR DE KADERNOTA Tips en adviezen (vooral voor bezuinigingen) Van Wijkoverleggen, WMO-adviesraad, Klantenplatform, Jongerenraad en Beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid.

Hieronder de tips inclusief de terugkoppeling

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
Besturen			
1.	Klantenplatform	Kijk eens goed naar wat je als gemeente allemaal organiseert. Avonden/bijeenkomsten, banenmarkt, nieuwjaarsreceptie, wat kosten zulke dingen. Wat kost het en wat levert het op. Misschien kosten ze veel en is het resultaat klein.	Wij wegen steeds af of de kosten tegen de baten opwegen. Eén van de uitkomsten van de bestuurskrachtmeting was wel dat we op zoek moesten gaan naar nieuwe participanten. Dat betekent wel dat we als gemeente moeten investeren in bijeenkomsten, die we dan meestal koppelen aan een actueel thema.
2.	BP NMD	Beperk als gemeente het aantal interne recepties.	De interne recepties zijn tot een minimum beperkt. Hiervoor is een sober beleid opgesteld. Dat houdt in afscheids- en jubileumrecepties.
3.	Jongerenraad	Kijk of er meer efficiëntie kan komen in de bestedingen van participatie fondsen. Organiseer de subsidies voor initiatieven zó, dat aan het eind van het jaar het budget niet hoeft te worden opgemaakt. Werk als gemeente mee aan een goede invulling van overgebleven budget. Zorg ervoor dat zuinigheid niet wordt bestraft doordat je een volgend jaar minder budget voor je activiteiten krijgt.	De subsidies voor initiatieven (Wijkbudgetten) zijn vorig jaar gehalveerd. De initiatiefnemers moeten daarom al extra creatief zijn in waar ze het geld aan uitgeven. Ze hebben daarom zowiezo aan het eind niet veel over. Als er toch geld over is, wordt dat geïnvesteerd in duurzame dingen die de jaren daarop weer dienst kunnen doen. Als er dan tóch nog geld over is, dan blijft dat geld bij de gemeente en komt het terug in de algemene gemeentekas. Als men het budget niet opgemaakt heeft, heeft dat geen invloed op de hoogte van het budget van het volgend jaar.
Beheer en Uitvoering			
4.	WMO- Adviesraad	Werk efficiënter bij Gemeentewerken (openbare ruimte). In 90% van de gevallen zie je 3 of 4 mensen staan praten/kijken, terwijl er 1 aan het werk is. Voorbeeld: er waait op zondag een boompje om (boom van 3 á 4 m. hoogte), iemand uit de straat belt de gemeente. Na enkele uren komt er een auto met 4 man, 1 man zaagt met een kettingzaag de boom om en legt hem opzij. 2 dagen later komt iemand met een vrachtautootje de boom ophalen. 1 week later komt er iemand met een kleine graafmachine een gat graven. Volgende dag komt een auto met 2 man een boompje brengen en een paar uur later komen er 2 mannen	Wij vinden ook dat we door materiaal en mensen op de juiste manier in te zetten, efficiënt werken. We werken ook met mensen en materiaal van een aannemer. Over inzet van mensen van een aannemer kan de gemeente niet beslissen, dat is de verantwoordelijkheid van de aannemer. De gemeente heeft prijsafspraken (laagste prijs) met de aannemer gemaakt over de inzet van diens personeel. Er wordt ook gewerkt met mensen die werken onder speciale begeleiding. Het voorbeeld gaat om een calamiteit. In het weekend worden bij calamiteiten alleen de hoognodige werkzaamheden

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
		het boompje in de grond zetten. Dat moet toch met minder dan 10 man ook te doen zijn !?	verricht (in dit geval wordt de boom veilig gesteld). Na het weekend wordt met de vrachtwagen de boom afgevoerd. Omdat bij een calamiteit vooraf niet is in te schatten hoe of wat de werkzaamheden zijn, moeten om veiligheidsredenen meerdere mensen aanwezig zijn. Bij afhandeling van een calamiteit lijkt het daarom misschien dat er veel mensen met het werk bezig zijn.
5.	Klantenplatform	Snoeien. Ieder jaar wordt alles tot de bodem teruggesnoeid. Kijk naar het Alterra rapport: er is hoog groen nodig. Als je minder snoeit kost het ook minder. Als het dan toch moet: juist de hoge bomen snoeien en toppen! (muren worden niet meer droog).	Om onze heesters duurzaam te beheren, is het nodig dat jaarlijks 1/3 van ons heesterbestand teruggesnoeid dient te worden. Doen we dat niet dan sterven ze op gegeven moment af en dat is kapitaal vernietiging. Het toppen van bomen is geen beheermaatregel die de duurzaamheid van de bomen bevordert en vinden wij ongewenst.
6.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Minder snoeien: Struiken die niets in de weg staan net tot boven de grond wegsnoeien.	Zie hierboven.
7.	Klantenplatform	Strooi bewuster tegen gladheid. Al weken van te voren wordt er gestrooid. Is dat altijd nodig? Je houdt toch gewoon het weer in de gaten. Kijk misschien ook eens naar de samenstelling van het strooisel, misschien kan dat goedkoper? Dus let op wanneer, en met wat strooien.	Het kan lijken alsof we te vroeg strooien. Dat is niet het geval. Het gevaar bij gladheid zit in het opvriezen van het wegdek. Om deze gladheid te voorkomen strooit de gemeente Ridderkerk nat. Dit houdt in dat we preventief strooien. Op het moment dat er gladheid verwacht wordt rukken de strooiploegen uit. Dit moment van strooien wordt bepaald in overleg met Meteo Consult. Zij bewaken ons gladheidsmeldsysteem en de weersverwachting. Doordat we nat strooien wordt er 45% minder zout gebruikt!
8.	Klantenplatform	Combineer werk in de buitenruimte. Zodat voor bestraten, rioleren, kabels, nieuwe inrichting niet steeds alles opnieuw moet worden opgebroken en weer dicht gelegd.	Alle projecten worden bij de gemeente intern afgestemd in afstemmingsoverleggen per wijk. Bij de uitwerking van deze projecten worden alle in- en externe belanghebbenden betrokken. Hieronder vallen ook de nutsbedrijven. Het kan voor komen dat door een calamiteit of een aanvraag van een telecom-aansluiting de bestrating moet worden opgebroken. Een calamiteit moet direct worden opgelost. Voor de telecom-aansluiting is de Telecommunicatiewet van toepassing. Daarin staat dat deze aansluiting niet geweigerd mag worden.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
9.	Klantenplatform	Jammer dat mensen die goed voor het milieu zorgen, geen kleinere groene afvalcontainer meer kunnen krijgen. De gemeente stimuleert daardoor milieubewustheid niet. Daarom: laat de groene afvalbakken 1 x in de drie weken legen. Zo stimuleer je mensen beter te sorteren. Dit kost de gemeente minder geld (auto rijdt 17x i.p.v 25 x) en dan een (kleine) verlaging van de kosten als stimulans natuurlijk.	Bij ons inzamelingsbeleid houden we rekening met alle huishoudens van Ridderkerk. Hierbij moeten ook grote en jonge gezinnen hun afval kwijt kunnen. Overigens lijkt minder inzamelen een bezuiniging maar de logistiek wordt ook begrensd door de hoeveelheid afval. De hoeveelheid afval verandert niet met een andere frequentie van inzameling.
10.	WMO- Adviesraad	Energie: de wereld zit tegenwoordig vol met elektronica. Bezuinig op elektriciteit. Bijvoorbeeld: lantarenpalen eerder uit. 's Nachts (na 24.00 uur) de helft van de straatverlichting uit. Bij vervanging van lampen kijken naar energiezuinige lampen en naar de lichtopbrengst. Kijk naar de breedstralers hobbylamp die met 60 stuks ledlampjes 4 watt verbruiken. Met een halogeenlamp verbruik je heel veel meer. De gemeente kan investeren in duurzame energie zodat de opbrengst schoon is en weinig kost!	Momenteel is de gemeente Ridderkerk bezig met het maken van een beleidsplan openbare verlichting. Onderwerpen over dimmen, LED en duurzame energie zijn hierin opgenomen. Het beleidsplan openbare verlichting wordt in de raad van 31 mei 2012 besproken.
11.	Wijkoverleg Bolnes	Openbaar toilet realiseren bij De Werf (niet gesteund door het gehele wijkoverleg).	Het plaatsen van openbaar toilet bij De Werf vinden wij gezien de kosten en eventuele problemen door verkeerd gebruik van het toilet geen optie.
12.	Wijkoverleg Slikkerveer	Kolken in Prinses Margrietstraat aanpakken, ze steken nu boven de weg uit.	De rijweg tussen Stadhouderslaan en Ruwaardlaan is herstraat. De verhogingen rondom de inspectieputten zijn verwijderd.
13.	Wijkoverleg Slikkerveer	Het wandelpad aan de Benedenrijweg, bij Huys ten Donck, is 30 centimeter lager dan de weg doordat de beschoeiingplanken doorbuigen en/of kapot zijn. Graag pad verbeteren.	De damwand bij Huys ten Donck is bezweken. Er zijn werkzaamheden uitgevoerd waardoor de damwand het laatste zetje heeft gekregen en is gaan wijken. De damwand zal dit jaar voor een gedeelte vervangen worden en het pad hersteld.
14.	Wijkoverleg Slikkerveer	Van Beethovenstraat in zijn geheel aanpakken, straat erg ongelijk en bomen staan op heuvels.	De bomen veroorzaken wortelopdruk op diverse locaties, zowel in de rijbaan als ook in het voetpad. Dit wordt als hinderlijk ervaren. Deze zullen met klein onderhoud worden verholpen. We gaan geen gehele reconstructie doen want de weg voldoet op dit moment aan de kwaliteitseisen van het openbaar gebied dat de gemeente heeft vastgesteld.
15.	Wijkoverleg Slikkerveer	Na het politiebureau aan de Kievitsweg stopt het trottoir. Wens is om een loopbrug over het water aan te brengen en het trottoir laten doorlopen tot aan de Stadhouderslaan.	Deze wens begrijpen wij goed. Op dit moment is er echter geen budget voor dergelijke aanpassing. Daarnaast is er aan de overzijde een volwaardig trottoir waar voetgangers gebruik van kunnen maken.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
16.	Wijkoverleg Slikkerveer	Een wens is om een zebepad/verkeerslicht bij de bushalte in de Kievitsweg te maken. Het is daar vaak onoverzichtelijk met fietsers naar de Gemini.	Wij begrijpen dit signaal. Zebrapaden worden aangelegd op plaatsen waar sprake is van een reguliere stroom overstekende voetgangers. Dit is aan de Kievitsweg niet het geval. Daarnaast verbetert een zebepad de overzichtelijkheid niet. Verkeerslichten worden geplaatst op de grotere kruisingen zoals bijvoorbeeld Sportlaan / Populierenlaan en Kastanjelaan. Dit geldt niet voor de Kievitsweg. Wij zien op dit moment geen oplossing voor deze situatie. Dit vraagstuk wordt daarom ingebracht in de herziening van het Wijk Ontwikkelings Programma Slikkerveer.
17.	Wijkoverleg Slikkerveer	De Juliana van Stolbergstraat is een 30 km/zone. Wens is deze weg ook in te richten als 30 km- weg.	De Juliana van Stolbergstraat heeft de uitstraling van een 50 km/uur weg, terwijl hier een maximum snelheid van 30 km/uur geldt. De weg moet inderdaad meer ingericht worden als 30 km/uur weg. Vanwege de bezuinigingen is ervoor gekozen om het plan daarvoor niet uit te voeren. Deze wens is dus begrijpelijk en zal ingebracht worden bij de herziening van het Wijk Ontwikkelings Programma Slikkerveer.
18.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Niet uitvoeren van de aanleg Ronde Vlietlaan – Donkerslootweg. Vraag is of deze rotonde noodzakelijk is.	De verkeerslichten veroorzaken vooral in de spits flinke wachttijden. Dit leidt dan tot forse wachtrijen. Milieutechnisch is dit niet gewenst. Daarnaast is er een verkeersstroom (vanaf de Rotterdamseweg richting het oostelijk deel van Drievliet) die de Erasmuslaan als sluiproute gebruikt om de verkeerslichten op het kruispunt Vlietlaan-Donkerslootweg te mijden. Het kruispunt ligt in een belangrijke fietsroute tussen Drievliet en scholen, zoals het Gemini- en Farelcollege. Scholieren hebben een hekel aan wachten en negeren regelmatig het rode verkeerslicht. Dit veroorzaakt verkeersonveiligheid. Een rotonde komt aan deze bezwaren tegemoet. Tot slot: de kapitaallasten van een rotonde zijn doorgaans lager dan de exploitatiekosten van een verkeersregelinstantie.
19.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Minder straatverlichting: niet zozeer in de woonwijken maar minder verlichting op de grotere wegen zoals Vlietlaan, Molenvliet etc.	Momenteel is de gemeente Ridderkerk bezig met het maken van een beleidsplan openbare verlichting. Onderwerpen over dimmen, LED en duurzame energie zijn hierin opgenomen. Het beleidplan openbare verlichting wordt in de raad van 31 mei 2012 besproken.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
20.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Verwijderen van onkruid in de straten met milieuvriendelijke middelen.	In de gemeente Ridderkerk wordt onkruid op milieuvriendelijke wijze verwijderd in de straten, doormiddel van borstelen, branden en heet water. De resultaten van deze manier van onkruidbestrijding op verharding zijn niet altijd optimaal, maar we hebben gekozen om niet met bestrijdingsmiddelen te werken.
21.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Reinigen van de bruine bakken in de maanden Oktober t/m Februari kan verder beperkt worden. In het voorjaar en 's zomers blijft het noodzakelijk.	In Ridderkerk worden de bruine minicontainers om de vier weken gewassen. De gemeente heeft enkele jaren geleden hiertoe besloten na algemeen protest van de inwoners toen het wekelijks reinigen werd afgeschaft. De AVR heeft het wassen uitbesteed via een jaarlijks opzegbaar contract.
22.	Jongerenraad	Kijk of je kunt bezuinigen bij het contracteren van aanbesteed werk bij aanbestedingen met korte termijnen.	Gebleken is dat meerjarige contracten in totaal een hoger aanbestedingsvoordeel geven dan één werk jaarlijks aanbesteden. Uiteraard is dit nog wel afhankelijk van het werk dat aanbesteed wordt.
23.	Jongerenraad	Energiebesparing: als verlichting vervangen moet worden (kapot), vervang dan gloeilampen door led verlichting. Kijk ook naar de openbare verlichting . Maak waar mogelijk gebruik van spaarlampen en energiezuinige materialen.	Momenteel is de gemeente Ridderkerk bezig met het maken van een beleidsplan openbare verlichting. Onderwerpen over dimmen, LED en duurzame energie zijn hierin opgenomen. Het beleidplan openbare verlichting wordt in de raad van 31 mei 2012 besproken.
24.	Jongerenraad	Laat glasvezelkabel aanleggen. Netwerkaanbieders bieden het gratis aan en de wijk wordt aantrekkelijker	Veel Ridderkerkse instellingen en bedrijven kunnen al gebruikmaken van glasvezel. In steeds meer gemeenten worden ook woningen aangesloten op glasvezel. Vanwege het maatschappelijke belang van een toekomstvaste glasvezelinfrastructuur. willen we graag dat ook Ridderkerkse woningen hierop worden aangesloten. Wij zijn er dan ook verheugd over dat een burgerinitiatiefgroep zich gaat inzetten voor de aanleg van glasvezel voor huishoudens. Dit initiatief ondersteunen we waar mogelijk. Zo is er een initiatiefsubsidie toegekend en een aanbevelingstekst van wethouder Vroegindewey aangeleverd voor plaatsing op de website van de initiatiefgroep (www.glasvezelridderkerk.nl).
25.	Jongerenraad	Ga over op het verhuren van rotondes.	De voorwaarden voor verhuur/adoptie zijn in concept gereed. Het benaderen van belangstellenden vindt in 2012 plaats.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
26.	BP NMD	Haak aan bij een Smartphone app of 'verbeter de buurt' voor het melden van storingen en klachten. Dordrecht heeft een goed werkend systeem. Zoiets scheelt ambtelijke inzet en is klantvriendelijk. Apps kunnen voor meerdere typen smartphones ontwikkeld worden. Nadeel is wel dat op dit moment elk merk/besturingssysteem zijn eigen eisen heeft.	In 2012 vindt onderzoek hiernaar plaats.
27.	BP NMD	Maak groene daken op de eigen overheidsgebouwen en onderzoek de mogelijkheden voor subsidie aan particulieren hiervoor.	Groene daken is op zich een goed idee. Wij vinden dat er nog te veel nadelen aan kleven om dit rendabel te maken. In de investeringsplannen eigen gebouwen is dit niet opgenomen. De gemeente is wel bezig met de mogelijkheid van een groen dak voor het gemaal Poesiatstraat. Gezien de krappe begroting en het feit dat groene daken geen taak is van de gemeente zien wij geen mogelijkheden tot subsidie voor particulieren. Bij subsidieregelingen gelden momenteel andere prioriteiten. In het voorkomen van verdroging in Ridderkerk is groene daken niet de meest rendabele maatregel.
28.	BP NMD	Onderzoek alternatieve onderhoudsmethodieken. Dit gaat voor de gemeente geld opbrengen! Niet alleen de keuze van beplanting, maar ook technische onderhoudsmethodieken.	De huidige onderhoudsmethodieken zijn alle gebaseerd op lage kosten. Als het Beleidsplatform specifieke tips heeft voor alternatieve methodieken, dan laten wij ons graag adviseren!
29.	BP NMD	Maak actieplannen voor duurzaamheid, milieu en groen.	In 2011 is het milieuprogramma 2011-2014 opgesteld. In dit milieuprogramma staan alle acties op het gebied van milieu die de komende jaren worden uitgevoerd.
30.	BP NMD	Geef inwoners als nieuwe huizen worden opgeleverd informatie over watervriendelijke tuinrichting. Er is hier al een folder voor ontwikkeld i.h.k.v. het Waterplan. Ontmoedig het verharder van tuinen in verband met waterhuishouding en geef als gemeente het goede voorbeeld.	In gebieden waar afkoppeling van de riolering is gerealiseerd hebben de bewoners een informatie-folder ontvangen. Hierin staan tips hoe om te gaan met de eigen tuin. Nieuwe huizen liggen vaak in deze gebieden. Oplevering nieuwe woningen is een goed moment om een folder door de bus te doen dan wel de nieuwe bewoners te benaderen.
31.	BP NMD	Pak de subsidie voor zonneboilers en –panelen weer op. Zij zorgen voor grote CO2-reductie. De subsidie is een goede stimulans. Verlaag de subsidie per huishouden om meer huishoudens te laten profiteren. Meer mensen doen dan mee.	Gezien de krappe begroting is het niet verstandig om nu extra geld uit te geven voor een subsidie op zonneboilers en –panelen. Een eventuele lagere subsidie zorgt voor een langere terugverdientijd voor de gebruiker.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
32.	BP NMD	Stimuleer inzameling van afgewerkt frituurvet door private partijen.	<p>Op dit moment wordt het frituurvet binnen Ridderkerk nog niet gescheiden ingezameld. Dat geldt ook voor de milieustraat Noordpolder te Hendrik-Ido-Ambacht.</p> <p>Bekend is dat er in den lande diverse initiatieven (proefprojecten) bestaan die de gescheiden inzameling van het frituurvet stimuleren omdat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. frituurvet nu nog regelmatig in het riool verdwijnt en daarmee de werking van het riool aantast; 2. frituurvet als nieuwe vorm van biobrandstof ingezet kan worden <p>Op dit moment bevinden de initiatieven zich nog in een beginnende fase en wegen de kosten voor gescheiden inzameling nog niet op tegen de opbrengst voor het milieu.</p> <p>Desalniettemin zal uw verzoek in de besprekingen met de buurgemeenten (Barendrecht en Albrandswaard), over nieuwe inzamelings- en verwerkingscontracten, worden meegenomen om te bezien of het gescheiden (laten) inzamelen van frituurvet voor de middellange termijn een optie is.</p>
33.	BP NMD	Alterra-rapport : snel de aanbevelingen uitvoeren, dan hoef je minder te maaien. Scheelt snel geld en bevordert de biodiversiteit.	Het minder maaien is niet goedkoper dan regelmatig maaien(afvoerkosten maaisel zijn bij minder maaien hoger).
34.	BP NMD	Alle acties uit het Actieplan luchtkwaliteit uitvoeren. Neem de aanbevelingen mee uit het Alterra-rapport, kies prioriteiten en besluit tot een uitvoeringslijst (het platform NMD biedt aan te willen helpen om dit concreet te maken. Bijv. als de gemeente een workshop organiseert tussen gemeente, platform en werkgroep lucht en geluid van West)	Dit voorstel sluit min of meer aan bij het vorige punt. Hoe pakken we de aanbevelingen op, hoe bereiken we draagvlak. Zodra de raad akkoord gaat met de aanbevelingen dan kunnen we hiermee aan de slag. Bij onderdelen speelt Woonvisie ook een belangrijke rol. Voor de acties uit het Actieplan lucht bestaat een uitvoeringslijst. Ze komen allemaal aan de orde. Een van de actiepunten uit het Actieplan Lucht is het plaatsen van groen. Op dit punt kan het Alterra-rapport ingezet worden. Dit gaat over wat voor groen waar het beste geplaatst kan worden in relatie tot CO2 reductie.
35.	BP NMD	Bevorder volkstuinen tussen flats.	Er zijn voldoende mogelijkheden in Ridderkerk om een volkstuin te huren, op een aantal locaties in de gemeente kun je een volkstuin huren. Volkstuinen tussen flats geeft een rommelig beeld.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
36.	BP NMD	Maak meer plekken in buurten groener, eventueel in overleg met wijkoverleg en scholen,.	In het bomenplan staat: "Zoek in 2012 in samenwerking met de wijken ruimte voor extra bomen". Dit kan een goed startpunt zijn om met de organisaties ook te kijken naar ruimte voor meer groen.
37.	BP NMD	Blijf burgers stimuleren tot milieuvriendelijk gedrag.	Ridderkerk heeft jaarlijks veel verschillende acties om het milieubewustzijn bij de burgers te vergroten. De milieuweken zijn daar het grootste voorbeeld van. Om dit punt nog beter te verankeren binnen de gemeente is dit punt opgenomen in het geactualiseerde milieuprogramma en zetten we de acties voort.
38.	BP NMD	Het SCUIT-bodeminformatiesysteem: dit systeem is niet zo goed als het lijkt. Het kost meer dan verwacht. En er zijn goedkopere alternatieven. Zoek dat uit.	In 2011 is behoorlijk geïnvesteerd in het bijwerken van de database. Alle recente bodemonderzoeken zijn ingevoerd. Als dienstverlening naar burgers, makelaars en adviesbureaus wordt de informatie in 2012 ook via internet ontsloten.
39.	BP NMD	Stimuleer tuinen en groen zonder verharde oppervlakken. Dit heeft een positief effect op opvangen hemelwater. Geef als gemeente het goede voorbeeld.	In afgekoppelde gebieden zijn door de gemeente folders uitgereikt met ideeën om tuinen minder te verharden. In de communicatie met de burgers wordt ook verwezen naar de website van de gemeente waarop nadere informatie staat. Zo kunnen inwoners het milieu dienen door hun tuin zo in te richten dat het hemelwater niet allemaal in het riool terecht komt.
40.	BP NMD	Het klimaat verandert. Maak plannen om waterproblemen vóór te zijn. (enorme hoeveelheden in korte tijd)	In de gemeente ligt circa 126 kilometer gemengde riolering en 63 kilometer (verbeterd) gescheiden riolering met een theoretische levensduur van 60 jaar. Ieder jaar wordt een klein deel van het stelsel vervangen op basis van de criteria leeftijd, constructieve kwaliteit en functioneren. Bij de vervanging wordt direct gekeken hoe de afstroming en berging in het stelsel verbeterd kunnen worden om (toekomstige) buien te kunnen verwerken. Tevens wordt bij iedere vervanging de afweging gemaakt of het zinvol en doelmatig is om het regenwater af te koppelen van de vuilwater-riolering en direct te lozen op het open water. Verbetering van het stelsel heeft daarom continue aandacht, maar is (o.a. om kosten te beperken) onderdeel van de jaarlijkse vervanging. Daarnaast heeft extra waterberging ook de aandacht van onder andere het Waterschap. We zijn bezig met het creëren van ruimte in het oppervlaktewater.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
41.	BP NMD	Bij vervanging van openbare verlichting adviseren wij om altijd te kiezen voor de meest energiezuinige verlichting. Let op bij het plaatsen van armaturen, en de tijdstippen van aan- en uitschakelen.	Momenteel is de gemeente Ridderkerk bezig met het maken van een beleidsplan openbare verlichting. Onderwerpen over dimmen, LED en duurzame energie zijn hierin opgenomen. Het beleidplan openbare verlichting wordt in de raad van 31 mei 2012 besproken.
42.	BP NMD	Bevorder elektrisch rijden en duurzame mobiliteit. Geef het voorbeeld en investeer in elektrisch materieel. Zorg dat er veel laadpalen (kosteloos nog steeds) worden neergezet. Stimuleer de Ridderkerkers om elektrisch te gaan rijden.	Er zijn inmiddels 10 laadpalen geplaatst in Ridderkerk. Vijf daarvan zijn geplaatst op initiatief van de gemeente en de andere vijf zijn geplaatst op initiatief van particulieren. Alle laadpalen zijn openbaar toegankelijk.
43.	BP NMD	Blijf investeren in het voorkomen van zwerfvuil (zoals Slingerproject, ondergrondse containers waar bergen naast staan, wegwaaien van plasticafval).	In relatie tot de aanbevelingen in het hondenbeleid is in 2011 het volgende bepaald: in het openbare gebied komen er 35 extra afvalbakken bij en worden 35 afvalbakken herschikt. De uitvoering hiervan vindt in 2012 plaats.
44.	BP NMD	Let op dat de biodiversiteit in de gemeente niet afneemt, maar toeneemt. Investeer in gevarieerd en duurzaam groen. Geef het goede voorbeeld.	Bij reconstructie van oudere groenvakken worden met deze aspecten rekening gehouden.
45.	BP NMD	Verhuur of verkoop openbaar groen aan burgers. Ook (tijdelijk) braakliggend groen. Maak afspraken over hoe het moet worden onderhouden (groen blijven, niet bestraten) 3 x € voordeel: <ol style="list-style-type: none"> 1. Inkomsten uit verkoop/verhuur 2. Verhoging WOZ-waarde 3. Minder onderhoudskosten gemeente 	Inventarisatie is gestart naar: <ul style="list-style-type: none"> - eigendommen in relatie tot in gebruik genomen gronden - onrendabele groenstroken grenzend aan eigendommen van derden. Bij de inventarisatie wordt direct ook betrokken onder welke voorwaarden en in welke vorm overdracht kan plaatsvinden
46.	BP NMD	Laat rotondes exploiteren (met voorwaarden) door bedrijven. 2 x € voordeel)	De voorwaarden voor verhuur/ adoptie zijn in concept gereed. Het benaderen van belangstellenden vindt in 2012 plaats.
47.	BP NMD	Blijf meewerken aan verbetering van lucht- en geluidskwaliteit binnen en buiten de gemeente. Doe binnen wat we moeten doen, doe buiten wat we kunnen doen.	In 2011 is het actieplan Luchtkwaliteit Ridderkerk 2011-2014 opgesteld. In dit actieplan staan 12 maatregelen die gedurende de looptijd van dit actieplan genomen zullen worden. Dit zijn maatregelen die we zelf uitvoeren voor verbetering van de luchtkwaliteit op de binnenstedelijke wegen.
Dienstverlening			
48.	WMO-Adviesraad	In MAATWERK ligt de grootste kostenbesparing. Maatwerk is bij vrijwel alle adviezen hieronder een belangrijke manier om goedkoper uit te zijn. Roepen is één, praktisch uitvoeren!	Een grotere focus op de eigen kracht, het sociale netwerk in combinatie met (voldoende en passende) collectieve en algemene voorzieningen zal besparingen op gaan leveren. Dit is een proces dat in ontwikkeling is en in BAR verband zijn uitwerking krijgt.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
49.	WMO- Adviesraad	Ga niet opnieuw het wiel uitvinden en kijk bij gemeenten waar men al ervaring heeft opgedaan met iets. Of overleg met hen.	Binnen de BAR worden de 3 decentralisaties gezamenlijk opgepakt. Vanzelfsprekend wordt hierbij ook gekeken naar andere gemeenten.
50.	Klantenplatform	Openingstijden gemeenteloket: alleen maandagavond is te weinig. Verruim de openingstijden door meer avonden open te gaan.	Uit de resultaten van Waar-staat-je-gemeente van 2011 blijkt dat er onder de burgers ruime tevredenheid is over de openingstijden. Extra avondopenstellingen is binnen de huidige capaciteit niet realiseerbaar. Dit zou betekenen dat er in tijden waarin toch al flink bezuinigd moet worden extra geld voor zou moeten worden uitgetrokken. Hiervoor wordt niet gekozen. Wel wordt gewerkt aan een voorstel waarbij meer gewerkt zal worden op afspraak zodat capaciteit meer afgestemd wordt op de vraag en extra vrije inloopuren in tijden van drukte.
51.	WMO- Adviesraad	Gemeente, zorg ervoor dat de wmo-klanten, de jeugd én de minima niet in de verdrukking komen. Is een probleem: Minder geld en meer zorg in een vergrijzende gemeente en steeds meer jeugd zonder perspectief? Integreer het intentievoorstel v.w.b. de uitvoerende organisatie, die de 4 onderdelen (WWNV, AWBZ, Jeugdzorg en Financiën (- 5% incl. uitvoering) van de decentralisatie/transitie begeleiden.	Deze verbinding heeft binnen de BAR onze aandacht. Uitgangspunt is zoveel mogelijk integraal op te pakken. Zowel qua visie als qua uitvoering. De 3 BAR projectleiders hebben regelmatig overleg om deze integraliteit te borgen.
52.	WMO- Adviesraad	Versmelten, verbinden en vermengen. Competenties uit de scheikunde die ook in het besturen goed van pas komen. Kantelen. Niet alleen volgens de regeltjes werken, maar meedenken naar praktische oplossingen voor een probleem. Maatwerk! Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Zorg voor nieuwe visievorming op basis van de voortschrijdende kennis over het WMO-beleid <ul style="list-style-type: none"> - ook op informatievoorziening - ontwikkel de kanteling en advisering door in de modelverordening - pas vernieuwende methoden cliënt/burger perspectief toe - werk aan betere toerusting, versterking en samenhang van lokale belangenbehartiging voor cliënten extramurale begeleiding - ondersteun inhoudelijk en met burgerparticipatie de inkoop van extramurale begeleiding bij Zorgbedrijven in de regio - heb aandacht voor extramurale begeleiding bij regulier 	In de Wmo beleidsnotitie, het visiestuk van de Kanteling en in de stukken die u heeft ontvangen in het kader van de decentralisatie, kunt u lezen hoe wij vorm (gaan) geven aan uw advies.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
		<p>belangenbehartiging en burgerparticipatie in de WMO-cyclus</p> <p>Niet alleen volgens de regeltjes werken, maar meedenken naar praktische oplossingen voor een probleem. Maatwerk! Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Flexibiliteit is een pre. Een Verstrekkingenboek werkt belemmerend om anders te leren kijken! Deze hardnekkige denkwijze kost veel geld! Maatschappelijk middenveld verbinden is hiervoor noodzakelijk.</p>	
53.	WMO-Adviesraad	<p>We moeten in 'huishoudens' gaan denken, niet meer in personen. Achter de voordeur moet het goed geregeld zijn in een huishouden. Zorg ervoor dat het niet zo wordt dat alles naar een bepaalde groep gaat, zodat de andere groep niets meer krijgt. Zorg dus voor een goede verdeling. Maatwerk.</p>	<p>In de Wmo beleidsnotitie, het visiestuk van de Kanteling en de stukken die u heeft ontvangen in het kader van de decentralisatie kunt u lezen hoe wij vorm (gaan) geven aan uw advies.</p>
54.	WMO-Adviesraad	<p>Zet 'coaches' in de wijken. Die kunnen kijken naar maatwerkoplossingen. Wmo consulenten kunnen kijken naar maatwerkoplossingen. En een zorgcoach zou de controlerende taak moeten hebben hoe het cliënten uiteindelijk vergaat(lange termijn)</p>	<p>In het kader van het project decentralisatie begeleiding wordt met een brede blik gekeken naar mogelijkheden voor maatwerk. Ook de toegang tot de nieuwe voorzieningen wordt bekeken. Dit wordt samen met de Wet werken naar vermogen opgepakt.</p>
55.	WMO-Adviesraad	<p>Kijk meer naar jurisprudentie. Ook naar jurisprudentie in Ridderkerk. De gehandicaptenraad heeft verschillende trajecten van Ridderkerkse aanvragers met bezwaar en beroep zelfs tot aan de rechter begeleid. Tot nu toe heeft de gemeente aan het eind van de rit vaak in moeten binden. Dat heeft de gemeente altijd veel geld gekost. Kijk beter naar je afwijzingen. De gemeente moet zich beter toerusten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Knelpunt voor cliënten: griffiekosten €500,-- om naar de rechter te gaan. dat is een enorme drempel. • De bedoeling van het Rijk is de griffiekosten van het inkomen af te laten hangen. <p>Wanneer er op maatwerk wordt geïndiceerd scheelt dit een significant aantal bezwaar en beroepsprocedures. Denk dan ook aan de vele uren die ambtenaren en hoorcommissie moeten maken! Op deze post kan mogelijk wel het meeste worden bezuinigd maar dat vraagt een totale kanteling van denken!</p>	<p>Er wordt ingezet op resultaatgerichte diagnose en rapportage. Invoering van Het Gesprek in relatie tot de te behalen resultaatgebieden als reikwijdte van de compensatie maakt daar onderdeel van uit. Met deze kwaliteitsslag moet ook het aantal juridische trajecten verminderen.</p>

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
56.	WMO- Adviesraad	<p>Geef aandacht aan nazorg. Ga bijvoorbeeld 6 weken na het verstrekken van een voorziening bellen of het werkt. Bijv. als er een scootmobiel komt en je gebruikt hem uiteindelijk niet of je durft er niet op. Misschien is een andere oplossing nodig. Laat deze nazorg ook in de bestekken opnemen. Veel bedrijven doen dit. Contact met hun klanten houden en daarmee efficiënt werken. Maak afspraken over communicatie. Zowel gemeente kan dat in de gaten houden, als óók de gebruiker. Maak afspraken hierover met de cliënten. Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa.</p> <p>Ga bijvoorbeeld 6 weken na het verstrekken van een voorziening bellen of het werkt. Bijv. als er een scootmobiel komt en je gebruikt hem uiteindelijk niet of je durft er niet op. Misschien is een andere oplossing nodig. Laat deze nazorg ook in de bestekken opnemen. Veel bedrijven doen dit. Contact met hun klanten houden en daarmee efficiënt werken. Maak afspraken over communicatie. Zowel gemeente kan dat in de gaten houden, als óók de gebruiker. Maak afspraken hierover met de cliënten. Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Dit is al drie jaar lang in alle adviezen van het BGR naar voren gebracht zonder enig resultaat. Gebruik hiervoor zorgcoaches die met enige regelmaat bij cliënten langs gaan om te signaleren wat goed en niet goed gaat.</p>	<p>Wij willen bij individuele WMO beschikkingen een nazorgformulier gaan meesturen. Op dit formulier kunnen mensen aangeven of de voorziening al dan niet wordt gebruikt en past.</p> <p>Wij gaan ook een inventarisatie uitvoeren naar het gebruik van scootmobielen bij de huidige gebruikers. De kans op het niet gebruiken is bij deze voorziening het grootst.</p> <p>Met de aanbieders van huishoudelijke zorg is met de functie signalering 'nazorg' ingekocht.</p> <p>Passende ondersteuning voor de beperkingen die een burger ervaart in zijn/haar zelfredzaamheid en participatie betekent bijv. nagaan (gemeente) maar ook aangeven (burger) dat scootmobiel lessen noodzakelijk zijn. Wij onderschrijven het belang van wederzijds verantwoordelijkheidsgevoel. Dit maakt onderdeel uit van het bevorderen van de eigen kracht.</p>
57.	WMO- Adviesraad	<p>Ga aan de slag met ongebruikte voorzieningen. Als een cliënt bijvoorbeeld overlijdt, ga makelen met de overgebleven voorzieningen en zorg dat de dingen weer worden gebruikt.</p> <p>Hierbij is samenwerken met Woonvisie dus ook een bezuinigingstip. Woonvisie kan veel aanpassingen gewoon laten zitten.</p> <p>Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Dat mensen ook melden dat hun voorziening ongebruikt in de hoek blijft staan.</p> <p>Woonvisie kan veel aanpassingen gewoon laten zitten. En aanpasbaar bouwen! Levert preventief veel besparingen op. Niet meer strippen</p>	<p>Bij nieuwbouwplannen wordt om het Certificaat Woonkeur gevraagd. Zo ook aan Woonvisie.</p> <p>Met Woonvisie is de afspraak gemaakt dat aangepaste woningen beschikbaar moeten blijven voor burgers met beperkingen. Hierover worden nadere afspraken gemaakt met Woonvisie.</p> <p>Veel Wmo-hulpmiddelen worden al in bruikleen verstrekt. Dit betekent dat zij door de aanbieder worden ingenomen als ze niet meer gebruikt worden en na revisie bij andere cliënten worden ingezet. Het opsporen van niet gebruik kan nog wel worden verbeterd. De prioriteit ligt nu bij de decentralisaties. Bij de evaluatie van de hulpmiddelen</p>

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
		van woningen! Maak bindende afspraken met zorginstellingen .In hun kelders/opslag staan de meeste middelen. Handhaving: taak voor zorgcoach. Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Dat mensen ook melden dat hun voorziening ongebruikt in de hoek blijft staan.	zal hier tzt aandacht voor zijn.
58.	WMO- Adviesraad	Bezuinigen op bereikbaarheid en vervoer kan door met drie gemeenten samen te werken en met drie percelen. Dat levert gegarandeerd een grote bezuiniging op. Pas hiervoor ook het Zeeuws model toe. Dat is echte marktwerking en degene die het vervoer kwalitatief het beste uitvoert krijgt de meeste klanten!	Er wordt, bij het inkopen van het vervoer, niet ingezet op het Zeeuwse model. Het nadeel van het Zeeuwse model bij deze voorziening is de schaalgrootte. Voor kleine aanbieders zijn de meldcentrale en investeringen in de wagens knelpunten. Als meerdere aanbieders het vervoer mogen doen, komen zij niet uit de kosten. De gemeente kan dan vooraf moeilijk een prijs stellen en loopt het risico dat er geen aanbieder is.
59.	WMO- Adviesraad	Voor zorg en welzijn is het contract binnenkort afgelopen. Liever niet meer openbaar aanbesteden. Voorstel: het Zeeuws model. De gemeente bepaalt dan de prijs en organisaties mogen inschrijven. Als het mogelijk is, de bestaande contracten verlengen tegen de oude kostprijs. Het Zeeuws model is een erkende aanbesteding. Inschrijvers hoeven dan alleen op de te leveren kwaliteit beoordeeld te worden. Toetsing nodig of reëel is wat zij op papier bieden in relatie tot de prijs.	Wij gaan ervan uit dat u doelt op het contract voor de Huishoudelijke Hulp. Op dit moment wordt de Huishoudelijke Hulp geëvalueerd. Uw advies wordt hierin meegenomen.
60.	WMO- Adviesraad	De bestaande PGB's zouden op 100% worden gehouden. Voornemen is om de nieuwe PGB's 85% te maken. Controleer. Dat is ook bezuinigen. De vormen van misbruik en de misstanden die we in de media zijn tegengekomen kosten een hoop geld. Dat komt omdat we onvoldoende controleren. Misbruik zit vooral in de organisaties die de PGB's uitvoeren. Let op die organisaties. Controleer ze. De zorgverlener moet de formulieren niet invullen. Leg de controle bij de cliënt en bij de gemeente. Werk aan verantwoordelijkheidsgevoel vice versa. Indien het PGB gehandhaafd blijft zal dit altijd het zelfde bedrag per uur betekenen dan bij zorg in natura. Het beoogde misbruik vindt door PGB gebruikers niet plaats in de HH, het Vervoer, Hulpmiddelen of woonvoorzieningen. Het misbruik vindt vooral plaats bij malafide PGB beheer kantoorstjes.	Op dit moment is het pgb voor Huishoudelijke Hulp in Ridderkerk 100% van het bedrag in natura. Dit is in de verordening opgenomen. Bij de evaluatie van de huishoudelijke hulp wordt hier opnieuw naar gekeken. Een wijziging hierin leidt tot aanpassing van de verordening. Deze zal dan tzt door de raad worden vastgesteld. Uw advies wordt bij de evaluatie meegenomen.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
61.	WMO-Adviesraad	Jongeren: veel jongeren zijn mantelzorger. Zij komen daardoor vaak niet meer toe aan sport en jongerendingen. Dit is zorgelijk. Zo'n kind een beetje steun geven kost minder dan dat er een hele week hulp nodig is. Stimuleer mantelzorg - is óók belangrijk als signaalfunctie. Kinderen tot 12 jaar worden al gespaard in de zorgindicatie. Hou dat vooral zo. Via middelbaar onderwijs mantelzorgjongeren boven 12 jaar voorlichten en ondersteuning bieden. Mantelzorg stimuleren is onzinnig. Het is geen keus!	SWOR ontvangt subsidie voor het realiseren van een samenhangend ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers van alle leeftijden. Uw vraag om aandacht voor de doelgroep jongeren van 12 jaar en ouder zal worden gecommuniceerd richting SWOR. Kinderen tot 12 jaar blijven gespaard in de zorgindicatie.
62.	WMO-Adviesraad	Minima: de WWNV (wet werken naar vermogen) gaat begin 2013 in. Zorg dat je daaromheen ook maatwerk (kantelen) maakt.	In de BAR-samenwerking sociale zaken worden de kantelprincipes meegenomen.
63.	WMO-Adviesraad	Transitie WMO-raad Nieuwe Stijl door het verfijnen van de inhoudelijke criteria met achterban, vroegtijdig inbrengen van die criteria, het invoeren van toetspunten en toetsmomenten door de gemeente. Aspecten van meerwaarde als rolopvatting voor de WMO-raad nieuwe stijl bij de uitbouw van haar netwerk	Bij de transitie van de WMO-adviesraad naar een professionele WMO-raad waarbinnen alle 9 prestatievelden aandacht krijgen, houden we rekening met al deze zaken.
64.	Klantenplatform	Tafeltje dekje? Kijk naar het concept `meals on wheels`. Mensen wisselen daar recepten met elkaar uit, maken goedkoper eten, werken in kleine groepen, het draait helemaal op vrijwilligers. www.mealsonwheels.org	Bij de inventarisatie van verschillende maaltijdvoorzieningen zal dit meegenomen worden.
65.	Klantenplatform	Werkloze mensen: zet ze in bij het snoeien en in de groenvoorziening. en. ook in het Oosterpark. Dus neem ook contact op met andere eigenaren van groene plekken in en rond Ridderkerk om werklozen in te zetten.	Dit heeft betrekking op de tegenprestatie. De tegenprestatie is een <i>kan</i> -bepaling, waarbij gemeenten <i>kunnen</i> bepalen of ze dit willen doen. Op dit moment wordt in BAR verband onderzocht of en in welke vorm de tegenprestatie ingevoerd kan worden.
66.	Klantenplatform	Zet geen vrijwilligers aan het werk bij bedrijven die eigenlijk gewoon arbeidsplaatsen moeten hebben.	Zie hierboven.
67.	Jongerenraad	Efficiëntie bij de uitvoering van de WMO kan beter. Let meer op hergebruik van voorzieningen zoals rollators. Organiseer dat voorzieningen terugkomen als ze niet (meer) worden gebruikt. Check óf voorzieningen worden gebruikt. Onderzoek of er een centrale plek in Ridderkerk kan komen waar enerzijds mensen goedkoop aan tweedehands voorzieningen kunnen komen en anderzijds de gemeente quitte speelt. Dit heeft financieel effect maar bevordert ook de goodwill voor de gemeente.	Veel Wmo-hulpmiddelen worden al in bruikleen verstrekt. Dit betekent dat zij door de aanbieder worden ingenomen als ze niet meer gebruikt worden en na revisie bij andere cliënten worden ingezet. Het opsporen van niet gebruik kan nog wel worden verbeterd. De prioriteit ligt nu bij de decentralisaties. Bij de evaluatie van de hulpmiddelen zal hier tzt aandacht voor zijn.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
Sturing en Beleid			
68.	Beleidsplatform NMD	Verzamel mensen rondom je die vooraf hun deskundigheid leveren voordat je bijvoorbeeld een milieuvisie uit gaat werken. Dit platform wil graag meedenken! (bijvoorbeeld n.a.v. schaa sprong pag. 19 en 29 in de begroting). Laat je partners eerder in het proces mee kijken. Gebruik de creativiteit van een bredere brainstorm. Ga vanaf NU eerst met je partners brainstormen voordat je een plan maakt.	Deze opmerking zien wij als een aansporing om nog beter invulling te geven aan ons participatiebeleid. Wij vinden het net als u erg belangrijk om partners vroegtijdig te betrekken bij beleidsontwikkeling en planvorming.
69.	BP NMD	De gemeente heeft een abonnementen bij: 'Waarstaatjegemeente'. Deze meting kost geld. Schrap hem. De uitkomsten zijn subjectieve getallen. Zoek liever naar objectieve getallen, zoals meetwaarden luchtkwaliteit. Meet je prestaties aan de afspraken die je zelf maakt. En luister naar wijkoverleggen en wijk schouwen. U kunt duurzamer zijn en veel besparen!	Het college hecht erg veel waarde aan de meting van 'Waarstaatjegemeente'. We stellen de mening van de burger zeer op prijs en dit instrument geeft ons daar inzicht in. Ook onze begroting is volgens het principe van Waarstaatjegemeente opgebouwd. Daarnaast waarderen wij ook zeer de inbreng en adviezen van onze participatiepartners zoals de wijkoverleggen en de platforms. Deze adviezen helpen ons ook om ons beleid en de uitvoering daarvan vorm te geven.
70.	BP NMD	Een prestatie-indicator is niet dat je een beleidskader hebt, maar stel als PI dat je aan het voorgeschreven scheidingspercentages komt.	Het klopt dat een beleidskader een minder concreet geformuleerde prestatie-indicator is dan bijvoorbeeld een scheidingspercentage. Echter in veel van onze beleidsdocumenten staan juist concrete doelstellingen geformuleerd.
71.	WMO- Adviesraad	Bij woningbouw meteen automatische deuren toepassen. Dat kost minder dan dat deze later moeten worden geplaatst.	Bij nieuwbouw is dit ook zeker een punt van aandacht. Achteraf herstellen kost inderdaad altijd meer.
72.	Drievliet-'t Zand dhr. Salij	Wijkoverleggen vinden op diverse locaties plaats. Vraag is of wijkoverleggen perse in de betreffende wijk moeten worden gehouden. Is er een mogelijkheid hiervoor ruimte in het Gemeentehuis aan te wijzen?	Onze wijkgerichte aanpak is de basis van veel van ons handelen. Daarom is het ook belangrijk om daadwerkelijk in de wijk aanwezig te zijn. Het klopt dat we ook in het gemeentehuis kunnen vergaderen maar juist de aanwezigheid in de wijken zelf heeft voor ons veel meerwaarde.
73.	Jongerenraad	Onderzoek een nieuwe Jongeren Ontmoetingsplek (JOP) eerst (voordat je hem plaatst) En als je onderzoek hebt gedaan, doe dan ook wat met de uitkomsten. Daar is winst te halen Luister naar de partijen. betrek ook de jongerenraad bij zo'n project onderzoek.	Dat is een terechte opmerking. Een gedegen verkenning vooraf is altijd belangrijk. Van belang daarbij is ook het vooraf betrekken van alle belangrijke partijen. De jongerenraad hoort daar ook zeker bij.
74.	Jongerenraad	Kijk of je toelagen aan kunstenaars kunt schrappen en in plaats daarvan een aanmoedigingsprijs in het leven kunt roepen.	De gemeente geeft geen toelagen aan kunstenaars. Er is al een jaarlijkse kunstenaar van het jaar verkiezing georganiseerd door stichting Kunstroute

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
75.	Jongerenraad	Trek jongeren aan door het maken van tijdelijke en betaalbare studentenwoningruimtes. Als er meer mensen in Ridderkerk wonen en huur betalen en hun geld uitgeven, belasting betalen in Ridderkerk, verdien je de investering terug. Kijk ook of je particuliere bedrijven kunt stimuleren om dit te doen	Wij vinden het inderdaad erg belangrijk dat er een voldoende aanbod van woningen is voor alle doelgroepen in Ridderkerk. We hebben daarom ook een woningbouwstrategie en een bijbehorend werkboek opgesteld. Ook zijn er gezamenlijke afspraken met Woonvisie gemaakt. Daarnaast staan wij open voor initiatieven uit de markt die kunnen bijdragen aan de in de woningbouw strategie vastgestelde doelstellingen.
76.	BP NMD	Stimuleer CO2-besparende maatregelen door VVE's. Die ondersteuning kan in een vorm van gemeentegarantie waardoor banken bereid zijn om geld te lenen aan VVE's bij duurzame investeringen.	Het stimuleren van de door u voorgestelde maatregelen is inderdaad een goed punt. Er zijn al vele mogelijkheden (groene leningen) om duurzame investeringen in de eigen woning te financieren. Het college ziet geen rol voor de gemeente aangezien de markt dit thema al heeft opgepakt.
77.	BP NMD	De prestatie-indicatoren voor Natuur, Milieu en Duurzaamheid in de huidige begroting zijn nog steeds weinig ambitieus. Daarnaast: het maken van beleid is geen prestatie-indicator. Die indicatoren moeten meetbaar zijn, of IN het beleid zitten. Wel afspraken bijvoorbeeld dat je 5 acties uitvoert.	Deze constatering is juist. Het college zet in op handhaving van de huidige score. Dat is in deze tijd van bezuinigingen al een forse uitdaging. Overigens is het goed om aan te geven dat in programma 4 van de begroting veel concrete doelstellingen zijn geformuleerd.
78.	n.v.t.		
	Afdeling Advies van:	advies	Reactie college
Openbare Orde en Regelgeving			
79.	BP NMD	Externe veiligheid: vervang het woord 'verlagen' door 'beheersen'. Verlagen van risico's kost geld. Beheersen ook, maar stukken minder. Door dit woord te vervangen verdient je als gemeente meteen al een hoop geld!	Externe veiligheid beschrijft de kans dat personen in de omgeving van een activiteit waar met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, slachtoffer worden van een ongeval met die stoffen. In Ridderkerk gaat het daarbij om risico's door werken met gevaarlijke stoffen, de opslag en het transport ervan over weg, water en spoor en door ondergrondse buisleidingen. Risico's waar personen aan blootgesteld worden zonder dat zij deel zijn van de activiteiten die deze risico's veroorzaken. Externe Veiligheid gaat over het beheersen van risico's ter bescherming van mens, milieu en eigendommen. Beheersen en verlagen zijn in dit kader geen inwisselbare termen. Bij risicobeheersing gaat het om het voorkomen, beperken en beheersen van risico's. Risicoverlaging richt zich uitsluitend op het beperken van de risico's. Wij realiseren ons dat het hier om 'vakterminologie' gaat, waar we niet altijd een alternatief voor kunnen gebruiken die dezelfde lading heeft.

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
80.	Jongerenraad	Verhoog de boetes op overtredingen hondenpoep. Beboet vervolgovertredingen cumulatief.	Bij hondenpoep gaat het om een bestuurlijke boete. Volgens artikel 5.46 lid 1 van de Algemene Wet bestuursrecht wordt de maximale hoogte van de boete bij wet vastgesteld. Het gemeentebestuur mag deze boetes opleggen binnen de 'beperkingen' die de wet hieraan stelt. Bij het opleggen van dergelijke boete is 'bewijslast' heel belangrijk. Ofwel het opmaken van een procesverbaal kan alleen bij constatering van het feit. In principe is het mogelijk om een eigenaar cumulatief te beboeten die bij herhaling een hond ergens laat poepen waar dit niet mag. Maar dan moet er ook bij herhaling een constatering gedaan worden, dit moet deugdelijk worden gerapporteerd etc. In die zin is het cumulatief bekeuren dus mogelijk, maar wel binnen de grenzen van de wet én met een deugdelijke dossiervorming.
Ondersteuning			
81.	BP NMD	Er zijn veel organisaties die allemaal verdienen omdat de gemeente denkt dat zij die nodig heeft. Kijk goed naar alle 'abonnements' die je als gemeente hebt. Is het absoluut nodig of kun je sommige (tijdelijk) schrappen?	Er loopt een onderzoek naar de abonnementen om de kosten hier terug te brengen.
82.	BP NMD	Kijk kritisch naar het papiergebruik door de gemeente. Niet alleen vanuit oogpunt van milieu, maar ook als bezuinigingsmaatregel.	Minder papier moet in deze digitale wereld mogelijk zijn het beleid is erop gericht minder papier te gaan gebruiken, m.n. door minder te gaan printen. Dit uit zich in het automatiseringsplan (meer mobiele apparaten) en in de plaats van en het aantal copiërs na de komende aanbesteding.
83.	Jongerenraad	Bespaar op drukwerk + printkosten. Dring onnodig printen terug. Stimuleer gebruik van tablets en schermen. Laat iedereen zijn steentje bijdragen aan duurzaamheid en milieu en stimuleer daarmee ook anderen om bewuster te zijn (voorbeeldfunctie)	Zie onderdeel papiergebruik hierboven.
84.	Klantenplatform	Koffieapparaat in de hal. Wat kost die? Vaak gaan mensen weg en hun kopje is nog vol. Dan laten ze het gewoon staan. Laat mensen per kopje een kleine symbolische vergoeding geven. Het koffieapparaat is wel belangrijk, maar kijk of het beter kan.	Wij vinden het belangrijk onze klanten, in dit geval gratis, van een warm drankje te voorzien.
85.	Klantenplatform	Kijk naar het gebruik van de dienstfietsen. Wat kosten ze en wat leveren ze op?	Dienstfietsen zijn beschikbaar. Meer promotie kan een manier zijn kosten voor dienstreizen terug te brengen en het milieu te sparen.
86.	BP NMD	Maak haast met de nieuwe website en	De nieuwe website, die aan de

	Afdeling Advies van:	Advies	Reactie college
		vergemakkelijk en vergroot de dienstverlening op de website van de gemeente. We zien geen verbetering: zetten dit nogmaals op de advieslijst	nieuwste webrichtlijnen voldoet, wordt voor 1 mei gelanceerd.
87	BP NMD	Kijk nog een keer goed naar het Gemeentejournaal in de Combinatie. Nodig ons uit om mee te denken.	Er zijn een aantal verbeteringen doorgevoerd voor de gemeentejournaal pagina. De redactie ziet scherper toe op het scheiden van hoofd en bijzaken. Daarnaast wordt de pagina nu full color geprint. Beide maatregelen dragen bij aan een beter leesbare pagina. De afdeling communicatie gaat contact met het beleidsplatform opnemen voor aanvullende tips en verbeterpunten.
Personeel			
88	BP NMD	Wees kritisch op adviesbureaus. Wanneer huur je adviesbureaus in. Hou de langlopende contracten eens tegen het licht.	Adviesbureaus worden vooral ingehuurd als de expertise binnen de organisatie niet beschikbaar is. Dat is veelal het geval bij specialistische taken, onderzoeksopdrachten e.d. Kritisch sturen op prijs en kwaliteit is vaak goed mogelijk omdat resultaten en tarieven vooraf nauwkeurig kunnen worden vastgelegd. Langlopende contracten worden conform de bestaande regels aanbesteed; ook dan worden resultaten en prijzen beoordeeld.
89	WMO- Adviesraad	Als de gemeente nieuwe taken krijgt: inwerken duurt een jaar. Als je dat met nieuwe mensen gaat doen, heb je nog meer tijd nodig. zorg dat nieuwe opdrachten terecht komen bij de mensen die al langer bij de gemeente werken. De gemeente zou meer tijd en inzicht winnen als zij de deskundige maatschappelijke partners eerder en intenser betreft bij haar besluitvorming.	De suggestie om vooral medewerkers met ervaring binnen de gemeente in te zetten voor nieuwe taken, past goed bij het personeelsbeleid van de gemeente. Op die manier wordt aan medewerkers de mogelijkheid geboden zich verder te ontwikkelen. Bovendien kunnen nieuwe taken sneller worden uitgevoerd en kan meer continuïteit worden geboden. Het beleid van de gemeente is erop gericht om in goed overleg met maatschappelijke partners besluitvorming voor te bereiden.

Ridderkerk, 27 april 2012

Bijlage 3

Overige financieel technische uitgangspunten voor de begroting 2013

Renten

De *markrente* voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente per 1 april 2012 van een 20 jarige lening met jaarlijkse aflossing: **3,6%**. (vorig jaar 4,6%). Voor het grondbedrijf wordt een markrente aangehouden per 1 april 2012 van een 10 jarige fixe lening: **3,3%**. (vorig jaar 4,3%).

Als *bespaarde rente* wordt aangehouden het percentage van **4,3%** afgerond uit de renteomslag berekening van de begroting. Extra comptabel wordt berekend welk gedeelte van de bespaarde rente geacht wordt de inflatoire stijging van de dotaties (reserves en voorzieningen waarvan de koopkracht gehandhaafd moet blijven) te compenseren en welk gedeelte van de bespaarde rente ten gunste van de exploitatie komt. Het restant van de bespaarde rente wordt bijgeschreven op de boekwaarde van de vrije reserve.

De *omslagrente* voor de berekening van de kapitaallasten over de investeringen is voor de begroting 2013: **4,5%**.

Het feit dat de omslagrente (gering) afwijkt van de percentages die gehanteerd worden voor de markrente en bespaarde rente kan als volgt worden verklaard. De rentekosten, die tot uitdrukking worden gebracht in een renteomslag, bestaan uit drie componenten: de rente van reeds aangetrokken geldleningen, de bespaarde rente over reserves en voorzieningen en een aangenomen rente over het financieringstekort per 1 januari van het begrotingsjaar. Dit zijn verschillende percentages.

Dividend

Voor de ramingen in de (meerjaren)begroting is het beleidsuitgangspunt gehanteerd dat wordt uitgegaan van het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorafgaande 3 jaar.

Het dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten is onlangs gehalveerd. Om die reden zullen wij, in tegenstelling tot bovenstaand uitgangspunt, voor de begroting structureel uitgaan van dit lagere bedrag.

Kerngegevens: aantal woningen en inwoners

Voor de opstelling van de begroting 2013 en meerjarenramingen 2014 - 2016 worden de navolgende aantallen voor woningen en inwoners gehanteerd (per 1 januari):

<u>JAAR</u>	<u>WONINGEN</u>	<u>INWONERS</u>
2011	20.362	44.888
2012	20.443	45.216
2013	20.579	45.229
2014	20.613	45.015
2015	20.717	44.952
2016	21.001	45.274